

Vallespir 13

REVISTA CULTURAL I LITERÀRIA

Editat pel Centre Cultural Català del Vallespir

Tercera Època - Hivern 2017

Pere Guisset

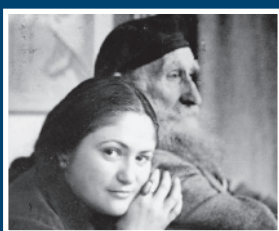
Dramaturg i poeta del Vallespir

5 euros

Miquel Sargatal
Dos retrats

Aristides Mallol
Al Museu d'Art Modern

XXè aniversari
Mare Nostrum Musicae

Còrsega
Cultures d'arreu del món

CONSELL DE REDACCIÓ

Andreu Balent
Martine Berthelot
Josianna Cabanas
Joan Pau Escudero
Joan Iglesias
Xavier Luna-Batlle
Enric Loreto
Margarida Planell
Gentil Puig-Moreno (Director)
Miquel Sargatal
Maria Teresa Sinyol

Edita:

Centre Cultural Català del Vallespir
2, carrer Pere Camó
66400 CERET
g.puig-moreno@wanadoo.fr
Portal: www.vallespir.cat
Telefon: 00 33.468.87.60.90
Mòbil : 00 33.644.87.33.44

Disseny i Maqueta:

Teresa Sinyol (Figueres)

Impressió:

Coop. Gramagraf
08911 Badalona

Portada:

Pere Guisset l'any 1998

Difusió:

Llibreries pàgina 31

Fotografies:

Montserrat Cailà
Joan Pere Guisset
Fons del Museu d'Art Modern-Ceret-
Francesc Ragot
Caroline Signy

Il·lustracions:

Salvador Guixà
M Teresa Sinyol
Joan Vilamala (Auca)

Correcció:

Carme Pagès
Xavier-Luna-Batlle
Joan Pau Escudero
Joan Iglesias
Imma Trias

Documentació:

Maria Grau (Univ. de Perpinyà)
Enric Loreto (Arles de Tec)

Suscripció: Revistó + enviament:

Cat del Nord: 7 /any

Europa: 10 /any

Pagament per xec a l'ordre del
Centre Cultural Català del Vallespir
2, carrer Pere Camó
66400 CERET

ISSN: 1147-923X

Correu del lector 13

Des de Sant Guillem de Combret. És un veritable plaer tenir aquesta revista entre les mans! D'antuvi saps que tindràs el goig de descobrir uns articles variats i enriquidors. I no ets mai decebut! La revista ella mateixa és bella, agradable i el seu contingut és sempre apreciable, gràcies al consell de redacció i als temes escollits. Després de la lectura de cada número, tens pressa de descobrir el següent! Pressa que passi un any més! Quin goig haver pogut fer reviure aquesta revista caiguda en l'oblit! És digne de la revista VALLESPÍR dels anys 30, que és avui modificada i modernitzada, al meu parer, sembla haver aconseguit una mena de perfecció. I això, gràcies a la voluntat, al treball incansable del nostre amic Gentil, al qual recau tot el mèrit, i que felicito i regracio molt especialment en aquest Correu del Lector que m'és avui amablement ofert.

Llorença Loreto, exregidora de cultura d'Arles.

Des de Figueres. Tinc la sort d'haver pogut llegir les revistes Vallespir, gràcies a haver conegut l'any 2007 el seu director, en Gentil Puig, quan va venir a Figueres a exposar-me, la seva idea de portar grups artístics vallespinencs a l'Empordà i d'empordanesos al Vallespir; proposta que es va materialitzar en dos Festivals intercomarcals Vallespir i Alt Empordà. Em va informar del CCCV i de la revista que editen al Vallespir. Aquí va començar la nostra relació, tant a nivell personal com a nivell de les respectives associacions. La revista Vallespir ens presenta una comarca veïna, el seu territori, la seva història i costums, i els lligams entre les nostres comarques. Els temes que tracta són interessantíssims i d'una gran qualitat avalada per la vàlua intel·lectual del propi equip de redacció. Crec que la revista Vallespir, per el coneixement de la identitat i per practicar la llengua del país, hauria d'estar a totes les nostres llars.

Lluís Casadellà, president d'Òmnium Cultural de l'Alt Empordà

Des de Reiners (Vallespir). Entre els que vàrem néixer al Vallespir i que van haver de deixar la nostra estimada vall a causa de la feina, considero que formo part dels privilegiats que s'han pogut quedar a casa, concretament a Cerdanya. Però "aquest trosset de paradís", posseeix un clima i un entorn tant diferents del Vallespir, que hom es podria creure molt més al nord. Quan he tornat al Vallespir i que he volgut retrobar les meves arrels, he descobert una revista que portava el seu nom. M'ha ajudat a recordar certs aspectes apresos quan era infant, i descobrir fets i esdeveniments que ignorava i que il·luminen la història d'aquesta meua vall. Agraeixo doncs l'equip d'apassionats que posen a l'abast d'un ample públic aquesta valuosa eina que dóna prestigi a la nostra llengua catalana.

Joan Jaume Serra, enginyer en energia solar

Des de Maurellàs. Quina sort tenim de poder llegir la revista Vallespir, i com em commouen els seus articles, i mentre els llegeixo, apareixen els records més profunds de la meua infantesa. Recordo haver-la passat pels carrers, les fonts, les masies i els boscos del meua vila de naixement, Ceret. Una mirada nostàlgica girada cap un temps que malauradament mai no tornarà. No és tant la pèrdua personal d'aquest món de Ceret i del Vallespir, com la pèrdua col·lectiva de tantes coses que feien la nostra vida d'infants innocents, la nostra llengua catalana, els nostres costums, la feina amb els pares i mares per la collita de les cireres, o la nit de Nadal, amb els Goigs dels ous i, fins i tot, els aplecs a Les Salines o bé encara a Sant Pau, ben anomenat, de les botifarres! Hem guardat ben poc dels nostres avis. Quin futur per la catalanitat, terme que estalvia de dir Catalunya, perquè és "políticament correcte" pels francesos. Si tots féssim pinya potser que, "per quan vingui un altre Juny..." com diu el nostre himne, tot podria canviar.

Andreu Bordanell, batlle de Maurellàs.

SUMARI

Hivern 2017

- 2** Correu del Lector:
Ll. Loreto, Ll. Casadellà, Joan Jaume Serra i A. Bordanell

- 4** Paraules del director

LITERATURA I POESIA

- 5** Lo pastorellet de la vall d'Arles
per Josep Bonafont

- 7** Retrats de Roger Bosch i de Louis Faig
per Miquel Sargatal

HISTÒRIA DEL VALLESPÍR

- 11** Problemes transfronterers del segle XIX
per Andreu Balent

- 14** Breu història del Centre Cultural Català del Vallespir
per Gentil Puig

LA LLENGUA AL VALLESPÍR

- 16** Vida i obra de Pere Guisset
per Joan Pere Guisset

- 19** Entrevista a la senyora Jeanne Piquemal, de Ceret
per Montserrat Cailà

- 22** Terres i gent de Parts de Molló -1-
per Joan Pau Escudero

ARTS: PINTURA I MÚSICA

- 24** Exposició: "Una Arcàdia catalana", al MAM de Ceret
per Nathalie Galissot

- 26** 20 anys del conjunt "Mare Nostrum Musicae"
per Jean-Michel Kobus

CULTURES D'ARREU DEL MÓN

- 28** Còrsega
per Romanu Colonna

- 32** L' Auca de les Qautre Barres
per Joan Vilamala

PARAULES DEL DIRECTOR

Gentil Puig-Moreno

2016 haurà estat un any ben estrany, entre espera i inquietuds a Catalunya, incògnites de mal auguri com sempre a la «Pell de Brau» i el drama del nou terrorisme boig i sanguinari arreu del món, sobretot a França, Bèlgica i Alemanya. No sabem el que sortirà de tot plegat, i què ens reservarà l'any 2017.

En aquest context tèrbol i preocupant, Catalunya del nord continua sent ignorada pels occitans que obliden massa fàcilment el gran passat històric conjunt de Catalans i Occitans units i agermanats. Algun dia ens retrobarem però mentrestant caldrà continuar patint i lluitant, fins un eventual futur més satisfactori.

Malgrat tot, nosaltres al Vallespir, continuarem encara i sempre, la nostra tossuda però incansable tasca cultural, aportant la nostra petita pedra al gran edifici d'una Catalunya ideal, forta, digna, i sobretot fidel als seus ideals democràtics. La cultura serà encara i sempre, la nostra arma cara a la ignorància, la renúncia i l'estupidesa.

És així que, en aquest número 13, de la nostra estimada revista Vallespir hi descobrireu com sempre autors i obres que volen dignificar la nostra llengua i divulgarem fets i notícies culturals que ens enforteixen i ens uneixen a totes les altres terres catalanes.

Trobareu, per començar un extracte de l'obra *Arts* (1887) de Josep Bonafont, sobre el seu Bernat d'Oms i, a continuació, descobrireu uns retrats de Miquel Sargatal, de certs nord-catalans ben actuals. La coberta i un

text central presentaran a partir d'ara, una personalitat local, en aquest cas, el dramaturg ceretenc Pere Guisset. La història local serà il·lustrada per un estudi de l'Andreu Balent sobre Incidents a la ratlla en temps de la Restauració, el 1820, mentre la llengua ho serà amb una entrevista de la Montserrat Cailà a una persona gran de Ceret, i un text comentat de Joan Pau Escudero. A la rubrica d'art, es podrà llegir un text del recital del Conjunt Musicae celebrat a Cadaqués i una exposició d'escultura d'Arístides Mallol al Museu d'Art Modern de Ceret. A Cultures d'arreu del món, presentem un text sobre Còrsega. I Finalment, clou la contraportada, com ja és habitual, una auca sobre el Canigó de l'amic Joan Vilamala.

Per acabar volem fer una referència especial a la VIa Festa Catalana del Vallespir celebrada a Arles a inici d'octubre, anomenada «CatFesta», organitzada pel CCCV i que enguany ha confirmat la seva consolidació amb una participació del públic rècord.

Ens assabentem a l'últim moment de la mort de Pere Verdaguer l'1 de febrer de 2017. Els membres del consell de redacció de la revista Vallespir volem retre un homenatge a l'escriptor i al defensor de la llengua i la cultura nord-catalanes. Dedicarem un article a la seva memòria en un proper número.

Us desitgem una molt bona lectura, bo i esperant com sempre les vostres amables propostes de crítica i de millora □

JOSEP BONAFONT

LO PASTORELLET DE LA VALL D'ARLES

Josep Bonafont (El Soler, 1854 - Illa, 1935) fou un poeta nord-català, conegut pel pseudònim de *Lo Pastorellet de la Vall d'Arles*. Fou capellà d'Illa durant 31 anys i un dels promotors i pilars de la renaixença catalana al Rosselló a finals del segle XIX. Publicà les seves composicions en les revistes rosselloneses com la *Revue Catalane*. Entre les seves obres destaca *Garbera catalana* el 1884, *Ais* el 1887 i *Ais i albaides* el 1914. Fou fundador de la *Société d'Etudes Catalanes*. Es considera com el mestre de Josep Sebastià Pons.

En l'extracte d'aquesta obra (*Ais*, 1887) Bonafont presenta i descriu un heroi històric que defensava la seva terra, els comtats de Rosselló i Cerdanya, contra el rei de França Lluís XIè, durant la segona meitat del segle XV. Bernat d'Oms era governador i el van empresonar i matar perquè defensava aferrissadament la seva terra.

Bernat d'Oms

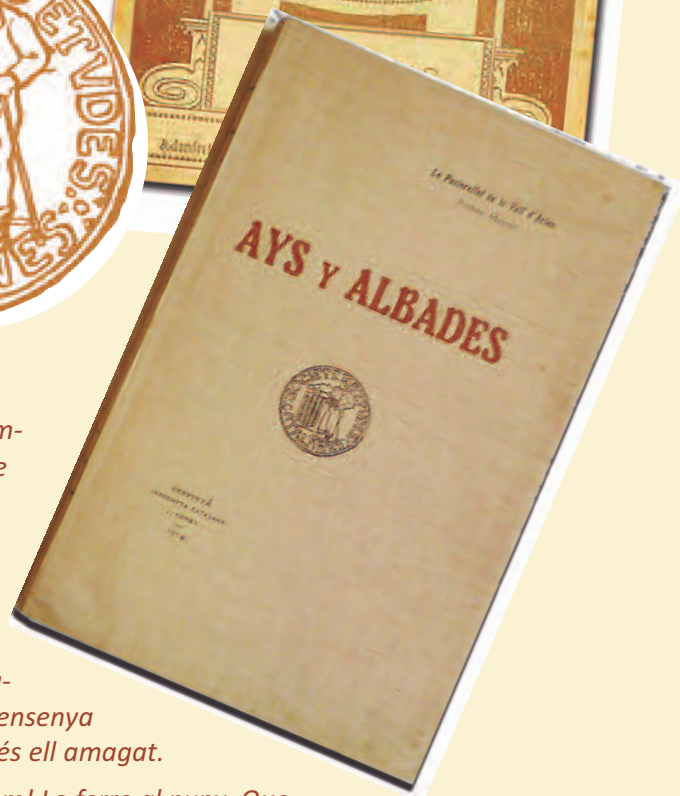
(extret d'*Ais*, 1887)

A cura d'Enric Prat i Pep Vila¹

«De la mort cruel perpetraren los francesos a sinch desem-
bre 1474, de Bernat d'Oms, governador dels Comptats de
Rosselló y Cerdanya, per lo Rey de Aragó qüel prengueren
en Elna, y portaren lligat al castell de Perpinyà, ahont lo
Rey de França manà llevar lo cap junt al fosso y après
feu posar a la punta de una llansa...»

« Au, fadrins catalans, cordeu-vos l'espardenya ; tu, sega-
dor, deixa ton blat. Del cim de Madaloc un foc roig nos ensenya
que lo francès, anit, darrere una alta penya, lo traïdor!, s'és ell amagat.

- Guerra o esclavitud! - Nos diu eixa nissaga, minyons, anem! Lo ferro al puny. Que
cada cop per ells sia una mortal plaga : que caiga l'enemic com cau sota la daga l'espiga
en los primers de juny!

¹- Mil anys de llengua i literatura catalanes al Rosselló. Trabucaire Editions, Perpinyà, 2002.

I què fem de sembrar la terra abundosa si l'estranger al cap d'un poc rapinya'ls nostres fruits ab sa mà temerosa? Primer quels camps daurats ell trepitjar-ne gosa, llamp de llamp! Hi calarem foc.

Del cruel esparver en les ungles urpida, la ciutat d'Elna és dins l'esglai. Homes valents, oïu la pàtria que vos crida, la pàtria que badalla y que-s veu escarnida? Elna morir!... no ho serà mai!

Quants són? I què us fa? Prou, després la batalla l'escorbàs i los llops cervers ja sabran los comptar! Apa, agafeu la dalla: estessem i matem, ardits, en la batalla, i si sem pocs, ja serem més!

En Oms aixís digué: - Lo corn i la campana toquen a sometén; renillen los cavalls en la polsosa plana i volen com lo vent.

Ressona lo rumor de les blanques espases com un llastimós toc; rauc lo ferro rebot, ja més roig que les brases que relisquen pel foc.

I al tall de la llança antiga i rovellada la carn bada i s'obreix; la sang borbolejant, a regueres vessada, lo Reart enrogeix.

De morts i de nafrats jau una immensa estesa sobre el sorral del mar; lluiten los catalans amb febrora ardelesa sens d'un pam recular.

Mes ai! Ara tot d'una en lo camp tot se calla: pus clams i pus brogit. Oh Verge dels Dolors! Del seu cavall davalla en Bernat bo i ferit!

Lo sol que, ansiós, del Canigó mirava l'eixida del combat, bromós, trist, pensatiu, a baix de la mar blava arreu s'és enfonsat.

Tot és dol, tot és tristesa, tot és plor en Perpinyà, quan en la llança francesa, lo cap d'Oms, de gran bellesa, al castell ne penjolà.

Llàgrimes de fel derrama ara el català vençut; als aires son dolor brama, i ne trosseja la llama de l'espasa i de l'escut.

Les faldes tan regalades del encantat Rosselló, ahir de flors matisades, avui ne són endolades com fogueraries pel tro.

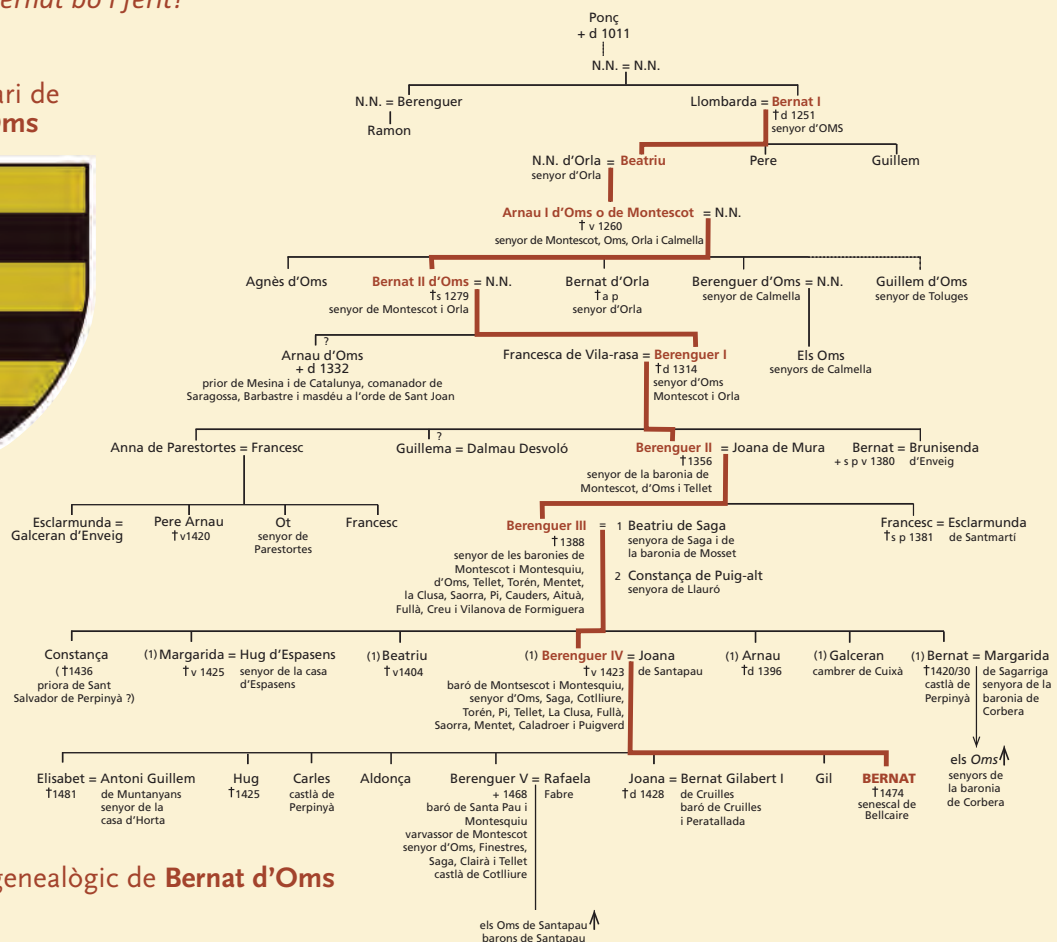
On gronxolava l'espigaló seu fruit ros i granat, ara apar aspra garriga on mai la mà beneïda de l'home res ha sembrat.

En lo bosc l'aucell piuleja un cant trist com un gemec; lo riu pus no mormoleja; la mar, sola, xiuxiueja, i sa veu sembla un renec.

Oh! Quins dirà la recança que en Oms dins los cors deixà! Viu, ell era l'esperança, l'estrella i l'arc de bonança del realme català.

D'en Bernat la sort estranya, ploreu, gent del Rosselló; ploreu plana i muntanya, Vallespir, Conflent, Cerdanya; plora, nevat Canigó! ».

Escut nobiliari de Bernat d'Oms

LOUIS FAIG

L'home que parlava enxampurrat

per Miquel Sargatal, Arles

Mai de la vida no s'havia mogut del poble. Mai, en cap moment, excepte aquelles setmanes on havia hagut de marxar al servei militar però, allí, a la caserna, l'havien declarat tot seguit inepte a la vida de soldat (fins i tot diletant), i l'havien donat de baixa. Quan va tornar al poble, es va llogar un temps a la fàbrica d'espardenyes, al carrer del trull, però allà també, el contramestre del taller, l'havent trobat poc traçut i mandrós, el va declarar inepte al treball industrial i el va acomiadar. És així que l'home es va trobar desenfeinat i ociós, sense saber què fer de tot el sant dia, matant el temps amb converses i xerradisses al carrer, quan, un vespre, tot vagant per la plaça, va fer coneixença amb una minyona del veïnat de la Clota i, poc temps després, s'hi va casar. La parella va llogar un pis al carrer major i s'hi va instal·lar, però no va fer durada en aquella casa. Al cap de poc, la noia es va avorrir del marit i, al·legant les seves poques aptituds amoroses i ganes de treballar, es va voler divorciar. És així que altra vegada li sortia el tret per la culata, però l'home no s'ho va prendre a la desesperada. Tot ple-gat era de bona pasta i es va acostentar amb reco-nèixer la seva pròpia incapacitat a reeixir en una empresa durable i va jurar que no treballaria més (i com que venia d'una casa rica, tenia els mitjans que li calien per viure sense fer res) i restaria fadrí.

A partir d'aquell moment es va poder dedicar a l'única cosa que comptava per ell: la natura. Per anar a la feina, sempre li havia costat molt de llevar-se, però ara s'aixecava a gall cantant, engrescat i ple d'empenta, i s'encaminava al bosc, anant a la ventura per sendes que el portaven a clarianes perdudes.

A vegades topava amb un teixó bonàs o entreveia la cua fugissera d'un esquirol i, llavors, se sentia feliç com qui està al cel. Com molts homes a la rodalia, que viuen a fora del matí a la nit, va contreure el vici de la caça, la pesca i els bolets. Alguns ancians del poble li van transmetre la seva experiència: en Sobraquès li va ensenyar la manera de desemboscar el porc senglar; en Pallaverda, la d'agafar amb destresa les truites negres del Riuferre; la Mimi Figueres, com s'havia de fer per trobar indrets on clapegen bolets. Així, tot gambant pels corriols, se li va fer clar que vivia en un país de cucanya i, per res al món, no s'hauria volgut moure d'aquest trosset de terra que era un bé de Déu.

Si hagués de fer una comparació, diria que el nostre home era semblant als lledoners que voregen el carrer major, aquests arbres gairebé centenaris que n'han vist tant i tant: d'una manera idèntica, ell s'havia arrelat una vegada per totes al poble. Segur que si hagués hagut de marxar, ben aviat hauria quedat fotut i qui sap el que li hauria passat. Portava, amb ell, espontàniament, el llegat irremeiable del poble, sense que hi hagués afegit o tret alguna cosa personal. Així, per exemple, això del seu parlar. Com moltes persones de la seva generació, en Faig, tot i que entenia perfectament el català, no el parlava gens. Això, de segur, era falta de pràctica, però vaja, aquest no és el propòsit. El que és cert, en canvi, és que l'home no parlava *stricto sensu* ni el francès ni el

català; però, sí, que parlava una llengua mixta, fent una barreja-barreja de les dues llengües, sense cap mena de complex, i com que a més a més xerrava molt i deia les coses tot ras, segur que hauria desconcertat qualsevol especialista en dialectologia. Per fer-se una idea prou clara d'aquest parlar, anem a recules del temps i entrem amb ell al *café de la place* per assistir a una de les seves proeses lingüístiques.

Com cada dia, al voltant del migdia, l'home anava al *café* a beure una copa. Hi trobava els seus companys, quatre o cinc ganduls que escalfaven cadires a la terrassa, tot fent córrer la llengua. Els saludava amb un «Adiu, amics!» i aviat engegava el relat de la matinada: «Té! ce matin, vers six heures, j'étais au cingle dels matxos! Je marchais sur ce planer qu'y a là-bas, où on voit l'Andreu tout au fond... Tout à coup, la Fineta s'arranca de fúger i tira per amont. Nyic! nyic! nyic! nyic! nyic! Fallait voir cette recargolada de guinyolets qu'y avait par là-bas! Carall, moi je t'enganxe la course et droit dans le bosc! Nyic! nyic! nyic! nyic! nyic! La Fineta te la menait tibada. Je me suis dit: «Toi, Lluís, malfia-té: y doit y avoir un porc dans le coin...» Elle n'arrêtait pas de jauper, nyic! nyic! nyic! dans les romaguères, là-bas sous l'embolada, là où y a plein de bardisses que souvent les porcs s'y font... Je me mets à l'espera sur un quitlleret et je vigile un moment. Colló! à un moment donné, je t'en vois passer au cim de l'embolada. Un verro vell! Enorme! Cent trente kilos, au moins! Je te lui aurais engegué une escopetada, mais carall! j'avais laissé le fusil dans la voiture...»

**Toi, Lluís, malfia-té:
y doit y avoir un porc
dans le coin**

Quin parlar tan estrany, quin xampurreig que utilitzava! Però, el més bonic, és que els companys que l'escoltaven, no hi trobaven res a redir. Aquest llenguatge, el consideraven com absolutament natural i, poc o molt, tots parlaven de la mateixa manera.

Això va continuar mentre que l'home va viure relacions socials bastant senzilles, al poble, però el dia on se li van acabar els recursos amb els quals comptava i que li va caler guanyar-se la vida, va haver d'afrontrar situacions molt més complicades i se li va girar la truita. En Janó Ribes, un amic seu

amb el qual anava a pescar de vegades, i que treballava en una oficina de l'ANPE, li va obtenir una cita amb el cap de districte, un tal René Lenoir, que venia de Dijon. En Faig, això de treballar tot el dia, assegut en un despatx, no l'encantava gaire; i només en pensar que, d'ara endavant, hauria d'ocupar-se de gent aturada –ell que mai no havia fet res– el deixava una mica neguitós, però vaja, havia de treballar i prou! El dia on el senyor Lenoir el va rebre a la seu de l'ANPE, a Perpinyà, en Faig se li va presentar amb un vestit tot descolorit, que datava de qui sap quan, i que feia servir únicament pels enterraments. El director li va explicar prèviament que havia consentit a veure'l perquè estava encomanat per en Ribes, que era un «fonctionnaire exemplaire»; però, tot seguit, va afegir, amb cara de circumstàncies, que no acaba de ser sorprès pel seu curriculum¹. I és així que li va demanar d'explicar les seves motivacions. L'altre, amb el seu parlar extravagant i el seu natural tot d'un tros, va reconèixer que sí, que efectivament no havia treballat gaire en la seva vida, però tot plegat això tenia un interès ja que coneixia prou bé la qüestió de la gent desocupada. I, creient-se espavilat, va continuar, explicant-li allò dels seus companys, amb els quals passava temps al *café*, que eren tots gairebé sense feina i que, si el llogaven, de segur ell sabia aconsellar-los amb profit perquè trobessin un lloc de treball. Tot això explicat a la seva manera, amb «carall» i «collons», i altres expressions selectes, cosa que va deixar parat els nostre director de Dijon, amb uns ulls grossos com taronges. En acabar l'entrevista, el funcionari li va explicar que havia de reflexionar i que reberia aviat la seva decisió per correu, i en Faig, convençut que havia fet sensació amb un discurs tan encertat, va marxar amb la cua dreta, content com una Pasqüa, veient-se ja en la pell d'un agent de l'Estat, portant ajudes als seus pobres amics que duïen merda a l'espardenya. Com ho podeu pensar, mai no va rebre aquella carta d'en Lenoir i, de tota manera tan se val, per què, al cap de poc, tot això li va sortir del cap i no hi va pensar més. En Janó Ribes, el seu company, no va tornar més amb ell a pescar truites negres al Riuferrer i, ara que estic acabant aquesta narració, segur que encara està gambant per aquells camins emboscats, amb la seva Fineta, si encara és d'aquest món.

¹ Janó Ribes li havia demanat de fer-ne un, la qual cosa li havia donat molts maldecaps perquè no sabia evidentment de què anava un curriculum i, quan ho va tenir clar, encara va ésser més dolent ja que, tret d'aquella experiència a la fàbrica d'espardenyes, no tenia cap referència per arrodonir aquest remaleït paper.

ROGER BOSCH

El vergonyós

per Miquel Sargatal, Arles

Havia nascut l'any 1956, a les acaballes d'aquest món d'antany que molts de nosaltres enyorem, aquest món passat, ara remot, on el temps anava a poc a poc, a pas de bou sobre rutes a vegades sorralenques, i en veure passar una carreta esgarriada, encara es podia imaginar que les coses eren prou estables i permanents. Els seus pares eren pagesos benaurats. Posseïen terres riberenques de la banda del Riberal, d'Illa cap amunt, fins als pujols del Bulès. Hi feien venir hortalisses, fruites, i fins i tot tenien uns ramats de fedes al voltant de Serrabona. Havia passat una infància encantada, allà, als encontorns del mas. Sempre estava a fora amb la canalla del veïnat, esbargint-se pel camp i fent cabanyes al bosc; a l'estiu, avanen a banyar-se a les gorges de Rodès, perquè en aquells temps encara podia capficar-se a l'aigua sense por de pescar algun virus genèticament modificat. El dijous, que no feien classe, anava sovint amb l'oncle Abdó, que s'havia quedat fadrí i vivia amb ells a casa, cap al *camp de la vila* a veure si trobaven alguns nius d'ocells o grills entaforats. L'oncle el quitllava sobre la burra de la casa, que era més vella que una olivera i caminava coixejant, i el nen, tibet com un rave sobre l'esquena de l'animal, reia per les butxaques sota el sol etern, sense saber que aquest riure, el portaria per sempre més amb ell.

Com que treballava prou bé a l'escola, sobretot en matemàtiques, va voler estudiar la comptabilitat. Els pares el van inscriure al liceu Aragó, a Perpinyà i el noi va haver de marxar a la ciutat. Allí, es va relacionar amb d'altres nois que eren molts diferents dels que tenia al poble. Eren xicots de la ciutat alguns fins i tot venien dels barris més rics de Perpinyà, i ell, que sortia tot dret del camp, se sentia una miqueta toix, com si dués esclops merdosos als peus, i a vegades li semblava que el tenien en menys. Però, vaja, al cap de poc, es va fer amic amb un tal Paul Banet, que el va cobrir les espatlles. Aquest, tocava guitarra al grup *Black Sabbath*(es) de Cabestany; el va iniciar

a la música rock (els Rolling Stones, Jimmy Hendrix, Led Zeppelin, etc.) i és així que es va interessar molt a la cultura *Underground*. És a partir d'aquell moment que es va voler deixar créixer els cabells. No volia anar més al perruquer, no hi havia res a fer, i en veure «aquest cap d'escarola» (això ho deia el pare que, dit de passada, era calb com un pom d'escala), l'home es tornava foll com una ceba. A més a més quan tornava del liceu, el minyó es tancava amb clau a la cambra i posava a plena potència «aquella música de salvatges» que feia tremolar els vidres de la casa: aleshores sí, que li venien unes ganes de deixar anar la mà i de clavar-li els cinc dits a la cara. Quan va ser més gran, va voler a qualsevol preu una moto. El pare, és clar, no hi estava d'acord, però el noi va insistir fins a tal punt que, amb l'ajuda de la mare, evidentment, va adquirir una *Triumph TR 120*. Sobre aquella màquina de marca anglesa, va solcar gairebé totes les carreteres del país. Corria a tot drap, fent petar el motoram, ebri d'espai i de llibertat, com tal protagonista d'un *road movie* eixit tot dret de la imaginació d'en Jack Kerouak.

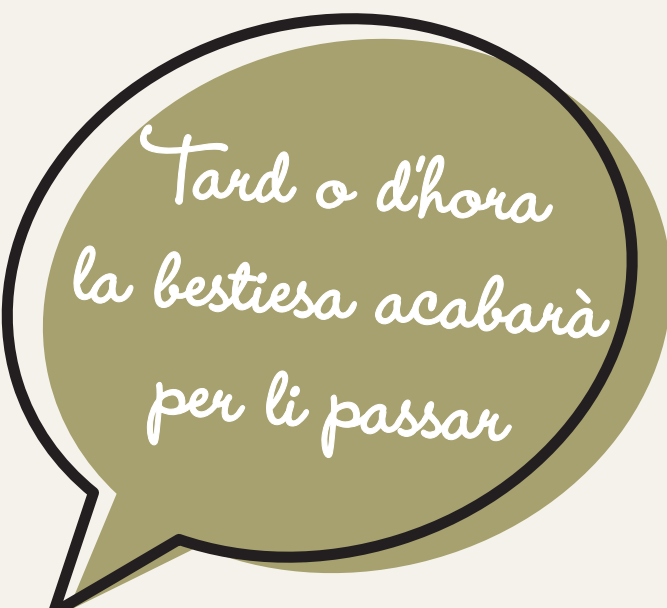

Quan va acabar els estudis, es va llogar a una oficina de comptabilitat, al barri Sant Martí. Tot el dia anava portant comptes sobre registres, apuntant xifres petrificats línia rere línia, el cap inclinat sota el llum de neó cavernós, però sí que mai no es va deixar d'aquella passió pel rock i les motos. Per via d'un client seu, va aprendre l'existència d'una associació motorista a Perpinyà: «*Les Easy Riders catalans* ». Es va afanyar a fer-se'n soci i, a partir d'aleshores va freqüentar la seu del club, avinguda de Les Coves. Allí, hi va retrobar companys que eren com ell, motoristes aficionats al rock i als grans espais. Escoltaven música fins la nit, fumaven porros i desvariejaven, tot xerrant d'improbables travessies del continent Americà. Però, fins al ple d'aquestes tempestes delirants, mai no s'havia oblidat del tot del riure clar de la seva infància, quan anava amb la burra coixa de l'oncle Abdó al *camp de la vila*. I potser sí que era aquell record que l'impedia de cedir completament al cant de les sirenes psicodèliques, i que el feia tornar sovint a la casa pairal. Les relacions amb el pare ara s'havien millorat amb el temps, tot i que l'home restés una mica desconfiat. Quan el veia arribar a tot gas per aquell camí de terra tan estret que menava al mas, inclinat sobre aquella màquina del dimoni que, de tant espetegar, espantava l'aviram i feia udolar els gossos, es mossegava els punys i, aleshores, mirava de calmar-se com podia, pensant que malgrat tot feia de comptable, un ofici d'allò més respectable, i que tot plegat era un signe prou encoratjador. «Tard o d'hora, la bestiesa acabarà per li passar», es deia a ell mateix, i no sé si s'ho creia de debó o si somiava truites.

Els caps de setmana on restava a la masia, anava a fer una volta pels encontorns. Xerrava amb els veïns, que tots gairebé feien de pagesos; discutien del temps que feia, de la feina i del bestiar. Aquella gent, que només vivia de la terra, és clar, parlava català. I això, al minyó, li agradava molt, perquè, tot i que anés vestit de rocker, amb cua de cavall i ulleres de sol, li semblava aleshores que formava part d'aquesta societat tradicional i, més àmpliament, d'aquest trosset de terra pel qual sentia tant d'afecte. Però, malgrat tot, tenia un problema amb això de la llengua, que li costava confessar: li feia vergonya de parlar el català. Si és veritat que entenia perfectament la llengua, també era prou avesat per convèncer-se que no la xafava gairebé. Per falta de costum, sens dubte, però sí que n'hi havia prou per acomplexar-lo.

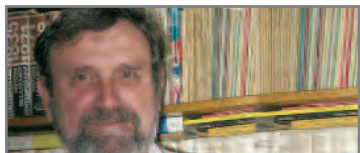
Amb això de la llengua, fins i tot tenia una actitud curiosa que ho deia tot de la seva confusió identitària. Al club, per exemple, amb els companys motoristes, la majoria dels quals venia de França, no dissimulava res de la seva catalanitat; al contrari, la posava de manifest, parlant amb molt de gust del

país i dels seus costums, tant i tant bé que quan es tractava planejar una excursió, hom es girava cap a ell, «l'home del país», a veure si tenia alguna proposta original per fer. En canvi, quan es trobava en presència de catalans del sud, i això sovintejava ja que anaven molt a les comarques de la Garrotxa i del Ripollès, i que calia demanar informacions, el minyó s'escapava a la cua de la colla i no badava els llavis, deixant tal company espavilar-se amb el poc de castellà que tenia. Doncs sí, aquest era el seu problema: sentia molta vergonya amb això de l'idioma. S'havia convertit en una mena de català privat de llengua pròpia —una espècie afligida, dedicada al silenci i a l'emudiment.

Tard o d'hora
la bestiesa acabarà
per li passar

Darrerament he tingut algunes noves d'en Roger. Ara apropa els seixanta anys i acaba de tenir un nét que es diu Nathanael. Treballa encara en aquella oficina del barri Sant Martí, però pel seu compte, i quan se li acudeix, agafa una tarda per anar a fer una volta amb moto fora vila. M'han dit que havia estudiat temps la música catalana al conservatori de Perpinyà i havia integrat la cobla Mil·lenària, on fa de primera tenora. I, de veritat, l'imagino prou bé, en Roger, un dia d'aplec, tocant d'aquell instrument que d'una certa manera dóna veu a la part d'ell mateix que no en té. I potser sí que és aquest el recurs que ell ha trobat per resoldre el seu problema de llengua: parlar català amb la llengüeta d'un instrument tradicional. Per què no? Si ens ho mirem bé, sem molts en aquest cas, mancats de llengua pròpia i callats —i com en Roger provem de fer tot el possible per treure'ns del cor aquesta part silenciosa i obscura.

LES OPOSICIONS A LA MONARQUIA ESPANYOLA DES DE FRANÇA I L'ACTUACIÓ DE LA DUANA ESPANYOLA CONTRA RAMADERS VALLESPIRENCES (1829-1830)¹

per Andreu Balent

La frontera francoespanyola sempre ha estat una zona d'incidents, sovint entre ciutadans dels dos estats, però, molt més sovint, entre les forces de vigilància (duana, policia i exèrcit) i els veïns de les localitats d'ambdues bandes de la ratlla. Evidentment, la natura dels esmentats incidents han anat variant en funció de l'evolució de les conjuntures econòmiques i polítiques.

Els governants francesos de la Segona Restauració (1815-1830) no s'atreviren a restablir l'antic règim, encara que aquest fos el desig dels Ultres (els ultrareialistes), els partidaris més radicals de la monarquia conservadora. Carles X (1757-1836), que regnà entre 1824 i 1830, fou un rei reaccionari que afavorí aquests ultrareialistes, llevat del període conegut com el del ministeri moderat (4 de gener de 1828 al 8 d'agost de 1829), encapçalat pel vescomte de Martignac (1778-1832). Però el 8 d'agost de 1829, els Ultres tornaven al poder amb el ministeri encapçalat per Jules de Polignac (1780-1847), que s'enfrontà amb els moderats i els liberals. La revolució del juliol del 1830 acabà amb la instauració d'una nova monarquia més liberal.

Mentrestant Espanya vivia un moment convuls de reacció, la dècada ominosa (1823-1833), que significà, després del trienni liberal (1820-1823), el retorn de l'absolutisme. Però l'absolutisme del rei Ferran VII (1780-1833), que regnava des de 1814, era considerat massa moderat per uns altres ultres que, a Catalunya, s'acabaren sollevant, aprofitant un context de crisi econòmica (Guerra dels Malcontents o Agravats. Aquest aixecament va ser durament reprimat pel comte d'Espanya², capità general de Catalunya.

Des de de l'exili francès, les dues oposicions (els ultrareialistes Agravats] d'una banda, i els liberals radicals, i de vegades els republicans, de l'altra) organitzaren diversos complots. Un d'aquests com-

plots, fomentat la primavera de 1829 des de la Cerdanya francesa i el Baix Vallespir, va permetre l'aliança de les dues oposicions, encara que fossin de signe contrari. La primera escomesa d'aquesta aliança que que tingué lloc davant les muralles de Puigcerdà el 31 d'agost de 1829, va fracassar. El segon intent, l'octubre del mateix any al Vallespir, patí també una derrota contundent³.

Cal interpretar, doncs, els incidents fronterers del Vallespir, a Montalbà de Paracolls⁴ o a l'Albera, tenint en compte aquest context.

El 18 d'agost de 1829, un escamot de duaners espanyols de Maçanet de Cabrenys -en una de les seves cartes, el prefecte comenta que «un détachement de troupes postées à Massanet», però en una correspondència posterior precisa els «préposés des douanes espagnoles»- segrestaren un ramat de 289 ovelles i 14 cabres propietat de Josep Caball⁵, veí de Montalbà, municipi de l'alta vall del Montdony, a la falda del fronterer roc de Frausa (1450 m)⁶, i retingueren el seu pastor per la força de les armes (en els documents consultats no hi consta el nom). Poc després, aquest dissortat pastor fou detingut a Figueres.

Montalbà, el 1829, tenia 209 habitants i, el 1831, en tenia 250. El poble en si era molt petit, ja que la majoria dels habitants vivien en masies escampades per la muntanya -la dispersió de l'hàbitat rural ha estat sempre una de les característiques de l'Alt Vallespir. La frontera no havia estat encara delimitada i només ho seria a partir dels tractats de Baiona (1866-1868). Entre Montalbà i Maçanet de Cabrenys hi ha la carena de la serra de les Salines que, llevat d'algunes variacions, és molt uniforme. De vegades, la delimitació entre els dos vessants, el nord i el sud, no és gaire evident. La serra, en moltes zones, es converteix en un ras que permet el pasturatge del bestiar. Tant els

ramats de Maçanet com els de Montalbà solien pujar fins a dalt de la carena, és a dir, a la ratlla fronterera.

El 24 d'agost de 1829, el prefecte dels Pirineus Orientals⁷ [va fer arribar al capità general de Catalunya, el comte d'Espanya, una carta en què li explicava el segrest del ramat del Sr. Caball. Cal recordar que el contraban de ramats en sentit nord-sud va ser molt habitual durant tot el segle XVIII. De fet va acabar consolidant una important activitat il·legal⁸ que va arrelar profundament a la zona, atès que proporcionava molts beneficis econòmics. Per tal d'evitar aquesta activitat fraudulenta, les duanes dels dos estats controlaven la totalitat dels animals que pasturaven a les zones frontereres, com ara al roc de Frausa. No obstant això, hi havia una certa tolerància per als ramats dels pobles fronterers, que podien passar d'un costat a l'altre de la frontera sempre que no se n'allunyessin gaire. El prefecte argumentava que el pastor havia ignorat involuntàriament la divisòria de la frontera que, a més, no estava delimitada de manera precisa: era «une méprise bien excusable vu que la division territoriale des deux royaumes n'est tracée sur ces montagnes que par un sentier peu marqué que l'on appelle chemin des troupeaux (camí ramer [sic per "camí ramader"])). Comentava que fets similars eren freqüents a la zona fronterera muntanyenca i que, fins aleshores, els ramats segrestats per les duanes d'una banda i de l'altra estat havien estat restituïts als seus propietaris. El mateix dia 24 d'agost, el prefecte escriví al governador de Figueres per tal d'obtenir la restitució del ramat i l'alliberament del pastor. El mateix Josep Caball es presentà a Figueres amb la carta del prefecte. També aquell 24 d'agost el prefecte va escriure al ministre de l'Interior per tal de comentar-li els fets i insistir sobre els «excès graves» que havia patit el pastor de Montalbà.

En aquest cas es veu clarament que els procediments habituals que permetien la solució d'aquest tipus d'incident no funcionaren. Els espanyols engrescats per l'organització del «complot» fomentat des de França i per la unió de les dues oposicions, canviaren de postura i manifestaren molta fermesa en la repressió del que consideraven clares violacions de la seva sobirania territorial. El 5 d'octubre, el prefecte declarà, en una carta al director de les duanes dels Pirineus Orientals, que les autoritats espanyoles (de Figueres i de Barcelona) no havien contestat a les seves missives (el 16 de setembre el director de les duanes li havia fet arribar un report que incidia en l'afet de Montalbà). El prefecte també li comunicava que havia sabut que el ramat de Josep Caball havia estat venut a Figueres al preu que havia dictaminat el tribunal de la duana d'aquesta localitat i li reiterava la

necessitat de mantenir la «tolérance réciproque aux habitants de l'une et l'autre frontière», ja que continuava vigent la incertesa relativa a la delimitació dels reialmes. El 2 de febrer de 1830, el pastor del Sr. Caball encara es trobava detingut a Figueres. El prefecte, el dia 9 de gener, en resposta a les preguntes formulades pel ministre de l'Interior, respongué que Caball tenia la documentació necessària per dur el seu ramat a les pastures de la muntanya fronterera («acquis à caution expédié par les douanes françaises») i que, al seu parer, la detenció del pastor, a més d'arbitrària, contravenia la convenció francoespanyola de 24 de desembre de 1786⁹.

Aquest incident no fou un cas aïllat a la frontera vallespirenca. De la mateixa època, tenim també notícia d'altres problemes relatius a ramats i pastures. El febrer de 1830, el prefecte hagué d'intervenir en favor del senyor Reste, propietari al municipi de l'Albera. Aquest Reste, fill d'una benestant nissaga d'hisendats, era propietari d'una masia molt important i, a més, maire¹⁰ d'aquest petit municipi muntanyenc, que constava de dos veïnats i moltes masies aïllades, igual que el municipi de Montalbà. El mas d'en Reste es troba molt a prop de la frontera (municipi de la Jonquera). El Sr. Reste havia arrendat unes pastures al terme municipal de la Jonquera que formaven part dels terrenys comunals i de la finca del comte de Peralada. El setembre de 1829, havia traslladat a les pastures arrendades un ramat de 400 ovelles. Abans, havia acomplert totes les formalitats exigides per la duana espanyola. Les bèsties tornaren sense problemes al territori francès. El gener de 1830, el Sr. Reste va traslladar una altra vegada el seu ramat a les pastures de la Jonquera, després d'haver tramitat novament tots els permisos a les duanes espanyoles. La duana, però, va embargar el ramat, que va ser immobilitzat a Cantallops (Alt Empordà), seguint les ordres del Sr. Casademont, personatge del qual no en sabem res, ja que el prefecte no n'esmentà ni l'ofici ni el lloc de residència. El bestiar va restar-hi tres dies sense menjar, «au milieu des glaces et des neiges». I com a colofó de tot plegat, Reste hagué de pagar una fiança per tal de poder recuperar el seu ramat i retornar-lo al seu mas de l'Albera. També demanà al prefecte que intervingués per tal que les autoritats espanyoles li restituïssin la fiança i li paguessin una indemnització pels danys que li havien ocasionat (per la immobilització i el maltractament del seu ramat, i per la impossibilitat d'aprofitar les pastures que havia arrendat a la Jonquera).

Sempre en el mateix període, el 25 de novembre de 1829, el prefecte, a través d'una carta, informà el governador de Figueres de la detenció d'un pastor del Vallespir, Pere Fourquet, tot i que no precisava ni

de quin poble era ni i per a qui treballava. Aquest pastor, de gairebé 80 anys d'edat, es trobava detingut a la presó de Figueres almenys des de l'agost de 1829, potser abans i tot, perquè el prefecte ja havia intervingut prèviament en favor seu davant les autoritats espanyoles. Els duaners espanyols havien arrestat Fourquet i havien immobilitzat el seu ramat.

El prefecte, en l'explicació que feia arribar al governador de Figueres, ressaltava el fet que els espanyols haguessin acusat Fourquet d'haver violat el territori espanyol pels cims muntanyosos de la frontera. El ramat, però, havia passat els tràmits habituals prop de la duana francesa per poder pasturar a la zona fronterera. Al mes d'agost, el prefecte assenyala l'incident al capità general de Catalunya, el comte d'Espanya. El novembre, el dissortat Fourquet havia estat condemnat a Figueres a pagar una multa de 1.600 francs per haver intentat introduir a Espanya, de manera fraudulenta, bestiar de llana. El prefecte demanava al governador una demostració d'humanitat i clemència alliberant el pobre Fourquet.

Aquests incidents fronterers relatius a la ramaderia ens recorden les pràctiques dels dos estats que, des del segle XVIII, no havien deixat d'intensificar el seu control sobre la frontera per tal de posar entrebancs al contraban, que, per altra banda, havia esdevingut una activitat econòmica de primer ordre. Però, si els habitants de «l'extrême frontière» s'havien convertit en uns experts dels negocis fraudulents, també eren, tot sovint i quan calia, els ostatsges de les autoritats d'una banda i de l'altra quan es desfermava una crisi que provocava l'emigració de ciutadans a l'estat veí per causes polítiques. Encara que intentaven allunyar, sovint cap a territoris més al nord, els exiliats polítics espanyols d'afiliacions sovint contràries), no podien impedir que tornessin prop de la frontera, on muntaven complots en contra del govern de Ferran VII, sovint amb la complicitat de nord-catalans que no amagaven la seva inclinació vers l'ultrareialisme peninsular o bé vers les idees liberals i democràtiques. Aquest era el cas al Vallespir i a la Cerdanya l'estiu i la tardor de 1829. Ramaders i pastors vallespirencs van ser víctimes del nerviosisme i de la duresa de les autoritats espanyoles, que temien el que va acabar passant: l'aliança entre dos bàndols contraris però units per l'odi a un enemic comú, la monarquia de Ferran VII i el seu representant a Barcelona, el temut comte d'Espanya, que tenia espies al territori nord-català, fins i tot ciutadans francesos¹¹. Veiem també -i aquest és el cas de França- com les autoritats estatals tenien cura de fomentar, al més alt nivell, és a dir des del govern, la protecció dels interessos dels seus súbdits, ja fossin benestants o humils, per així enfortir el sentiment de pertinença i identificació estatals.

NOTES

1 L'essencial de la documentació original prové de la correspondència de la Prefectura (ADPO, 1 M 172). Es completa amb les obres referenciades a les notes a peu de pàgina.

2 El veritable nom del comte d'Espanya (1765-1839) era Charles d'Espagnac. Reialista emigrà a Espanya durant la Revolució francesa. Va combatre contra les tropes de Napoleó I quan aquestes envaïren Espanya (1808-1814). Es quedà a la seva pàtria d'adopció al servei de Ferran VII, que el nomenà capità general de Catalunya (1827-1832), càrrec que aquest intrigant exercí amb gran duresa i crueltat.

3 Sobre aquest complot, rerefons del nostre incident, vegeu: Andreu Balent, «La unió dels Agraviats i dels liberals radicals (1829-1830), la Cerdanya francesa i Andorra al centre del complot pirinenc de l'estiu de 1829», Papers de de recerca històrica, 5, Andorra la Vella, Societat Andorrana de Ciències, 2008, pàg. 49-64; «Politique et délinquance à l'époque romantique : quelques trajectoires carolanes sous la Restauration», Records de l'Aravó, 9, La Tor de Querol, Association pour la Protection du Patrimoine et de la Mémoire Collective de la Vallée de Carol, 2012, pàg. 12-18.

4 O Montalbà dels Banys o, també, Montalbà d'Amèlia, denominació més utilitzada des de la segona meitat del segle XIX. Montalbà es fusionà, el 1962, amb els Banys d'Arles – Palaldà.

5 Cognom molt comú al Montalbà del s. XIX, que pot presentar variacions ortogràfiques (Caball, Cavall, Cabaill, Cavaill...).

6 Que es troba a l'extrem sud-est del terme municipal de Montalbà, on convergeixen els límits dels termes municipals de Reiners, Maçanet i Montalbà.

7 Pierre-César Romain (1827-1830), sisè prefecte dels Pirineus Orientals durant la Segona Restauració (1815-1830).

8 Ben documentada pels historiadors de l'economia pirinenca i catalana del segle XVIII, com per exemple, Óscar CABALLERO, «Alimentació i consum a la Barcelona de l'Antic Règim: la importància del Llenguadoc i del Rosselló en la importació de ramats durant el segle XVIII», Études roussillonaises, XX, pàg. 115-124, Perpinyà, 2003. Els ramats del nord de la frontera proveïen de carn els mercats de les ciutats del sud, començant per Barcelona. Els francesos miraven cap a una altra banda, ja que la moneda espanyola, les piastres encunyades amb or i plata americans, abastien els tallers de la Seca de Perpinyà. Per als ramaders del nord era més avantatjós introduir el bestiar de contraban que no pas pagar-ne els drets d'importació a la duana espanyola.

9 Que versava sobre els problemes del contraban.

10 Durant la Restauració, els maires eren designats pel prefecte.

11 Sabem que a la Cerdanya, almenys un ciutadà de la vall de Querol jugà a doble banda (BALENT, op. cit., 2008, 2012).

MONTALBÀ (Vallespir)

PETITA HISTÒRIA DEL

Centre Cultural Català del Vallespir

(2004-2016)

per Gentil Puig

Hem cregut que era un bon moment per a fer un resum de la creació i la història del Centre Cultural Català del Vallespir (CCCV), perquè ara fa 12 anys que va néixer, i ja comença a tenir una certa consistència i ser reconegut per les autoritats i els propis vallespirencs que estimen la seva llengua i la seva cultura. Ho fem també perquè molta gent ignora encara el conjunt d'activitats que hem realitzat. Són les que relatem a continuació.

MAIG de 2004, creació del Centre Cultural Català del Vallespir a Arles

A principi de 2004 una colla de gent interessada a voler donar una empenta al català es van reunir a Ceret, i van convocar els representants d'unes 15 a 20 associacions culturals catalanes. Es varen reunir a Arles els delegats de *Prats Endavant*, *Delit Tenim de Prats*, *Dansaires Catalans*, *L'Orfeó de Sant Llorenç*, *L'Agermanament Tortellà - Sant Llorenç de Cerdans*, *Reiners Patrimoni Cultural*, *Els Angelets del Vallespir*, *Abicat*,

Els Mariners del Canigó, *Els Banys-Palaldà Sardana*, *Foment de la Sardana*, *el Marbre-Cimp*, *l'Escola de Català de Ceret*, *Comité Sant Jordi del Voló*, etc. Vàrem comptar amb la presència dels batlles d'Arles, Els Banys, Ceret, Sant Joan de Pladecorts i Costoja. Entre els membres fundadors hi havia Margarida Planell, Enric Loreto, Josep Vidalou, Josefina Carles, Joan Pau Escudero, Miquela Falgueras, Joan Bonet, Bernat Botet, Joan Maria Malignon, Hervé Bazià i Gentil Puig.

OCTUBRE de 2004, Centenari de l'Aplec Esperantista Català de Ceret

Pocs mesos després de la seva creació el 2004, el CCCV, va participar amb l'Associació Esperanto de Catalunya en l'organització del Congrés Internacional d'Esperanto de Ceret el 2004. Hi van assistir 120 delegats de països molt diversos (Catalunya, França, Itàlia, Holanda, Nova Zelanda i Rússia). Recordàvem que l'any 1904 es va crear a Ceret el primer Aplec esperantista de tot Catalunya promogut per l'incansable activista anarquista, Paul Berthelot. El batlle de Ceret, Alain Torrent, ens va sorprendre amb unes paraules de benvinguda en esperanto. Aquest Congrés de 2004 va tenir un èxit considerable.

MAIG de 2006, representació de l'opereta catalana "Cançó d'amor i de guerra"

L'opereta catalana del compositor Rafael Martínez Valls amb llibret de Lluís Capdevila i Victor Mora (Barcelona, 1926), fou representada el 13 de maig de 2006, a la Batllia d'Arles, amb més de 600 espectadors entusiastes de tot el Vallespir i d'arreu. És destacable que les escenes i les cançons d'aquesta opereta tenen lloc precisament en una farga del Vallespir. Aquest fet va commoure els espectadors, però també l'orquestra filharmònica dirigida per Carles Coll, el cor i els cantants. Va ser una nit memorable i molts espectadors encara la recorden.

ANYS 2007 i 2008, organització de dos festivals culturals transfronterers

Durant aquests dos anys el CCCV i l'Òmnium Cultural de l'Alt Empordà van organitzar dos festivals de teatre, dansa i música. Vàrem mobilitzar nombrosos grups culturals d'una banda i de l'altra de l'Albera amb actuacions artístiques a diverses viles. L'Eurodistricte va participar amb un ajut financer. La nostra dissenyadora va realitzar uns cartells d'aquests dos festivals que eren molt vistosos. El mateix any 2007 el CCCV comptava amb un primer portal informàtic que permetia a tots els membres assabentar-se totes les activitats dels festivals com també les del CCCV. Les associacions culturals adherides al CCCV disposen d'una pàgina WEB de presentació, consultable a : <http://www-vallespir.cat>

MAIG de 2008, el CCCV rep el Premi Recercat a Perpinyà

El 25 de maig de 2008, l'Institut Ramon Muntaner de Barcelona va atorgar el Premi Recercat 2008 de Perpinyà al CCCV per la seva activitat cultural. Ens va sorprendre bastant de rebre aquest premi perquè el CCCV existia només d'ençà 4 anys i ho vàrem dir des de la tribuna. La resposta insistia a premiar la intensitat de la tasca realitzada i el fet de federar les associacions culturals del Vallespir, que els semblava molt apreciable. El mateix 2008, el CCCV va participar al núm. 2 de la revista universitària Aïnes Noves amb uns estudis culturals sobre el Vallespir.

DE 2005 a 2016, publicació de la revista literària Vallespir

Efectivament 87 anys després, la revista literària i cultural Vallespir renaixia però aquest cop en català, contràriament a l'any 1928 en què era essencialment escrita en francès. De 1928 a 1932, es tractava de la primera època, durant els anys 90 va existir una 2a època bastant efímera però escrita en francès i, a partir de 2005, ens trobem en una tercera època de la revista Vallespir, redactada finalment en català. D'ençà de 2005, el CCCV ha publicat 13 números, un per any, sempre amb la mateixa il·lustració de millorar-la per tal de ser dignes de la primera revista dels anys 30. És cert que la seva difusió és difícil perquè els vallespirencs no han tingut la possibilitat d'aprendre a llegir català a l'escola. Per això, la difusió també es fa a les llibreries d'arreu de Catalunya.

DEL 2010 al 2012, una recerca per a l'Institut Català d'Etnologia

El 2010 el CCCV va presentar-se a un concurs públic de l'Institut Català d'Etnologia amb el tema de "La farga catalana al Vallespir" i el seu projecte de recerca va ser acceptat. Durant aquests dos anys, de 2010 a 2012, tres equips van treballar sobre tres eixos: la documentació històrica als Arxius Departamentals dels Pirineus Orientals (ADPO) de Perpinyà, les diverses publicacions sobre el tema, especialment tres tesis doctorals, i finalment, unes deu entrevistes semidirigides a persones especialitzades en el tema del ferro i les fargues catalanes del Vallespir. Una publicació va cloure aquesta recerca el 2013 a les edicions Trabucaire de Perpinyà.

DE 2010 a 2016, organització de la Festa Catalana del Vallespir

D'ençà del 2010 el CCCV ha organitzat 6 Festes Catalanes del Vallespir, totes celebrades a Arles, amb l'ajut de Ràdio Arrels, amb paradetes d'exposició i actuacions culturals diverses de 15 a 20 associacions catalanes del Vallespir. L'ajuntament d'Arles, el seu batlle i la regidora de cultura, Maria Rosa Bouisset, ens han ajudat molt per a l'organització. També hem pogut comptar amb la participació de les associacions culturals de l'Alt Empordà i la Garrotxa. Una gran arrossada fraternal al migdia i una sardana de germanor clouen cada any la Festa Catalana, ara "CatFesta".

DES DEL 2016, el CCCV proposa cursos de llengua catalana.

Des del 2016 s'imparteixen a Reiners uns cursos de català originals que insisteixen sobre la necessitat i el fet de parlar català.

Portal informàtic i contactes amb el CCCV

URL del portal informàtic del CCCV:
<http://www-vallespir.cat>

Seu administrativa:
Ajuntament. Avinguda de l'Albera -
66490 Sant Joan de Pladecorts
Telèfon: 04.68.87.15.24 (Miquel Arnaudies)
12 carrer de l'Ermitatge - 66400 CERET

VIDA I OBRA DE **PERE GUISSET** (1920-2000)

per Joan Pere Guisset

Pere Guisset va néixer a Ceret. Dramaturg molt estimat pel seu poble, va participar a la defensa i promoció de la llengua i la cultura catalanes durant el passat segle XX i, amb la seva obra, va fer conèixer el Rosselló i especialment, la seva estimada comarca, el Vallespir. Ens deixa un llegat i una gran quantitat d'obres literàries diverses (teatre, cants, contes, poemes, etc.).

Ser el fill del Pere Guisset és un gran honor per a mi i per sempre. No és gens fàcil de retre homenatge al meu pare i, a més, en la llengua catalana de la qual he estat, massa temps, separat. Però tot això, és poca cosa, car mentre tingui la voluntat de servir la causa del meu pare i la de la meua llengua materna, tindrà la capacitat de portar a terme la difusió de les seves obres. Ell quedarà dia rere dia més viu dins del meu cos i el meu cor.

Avui, em quedo sol, amb prop d'un miler d'escrits, de tota mena, que m'omplen d'orgull i, a vegades, d'una mica de temor. Malgrat tot, he decidit de crear un lloc «web» perquè sigui útil a tothom. La gent de bona voluntat i els Amics de Pere Guisset, m'ajudaran a aguantar la feïnada per respectar la seva memòria i els seus escrits. Per tirar endavant, hem constituït una associació «*Els amics de les flors del jardí*» que servirà per a mantenir vius el «*riure per tots*» i la defensa de la llengua catalana, tal com mon pare ho desitjava. Parlar del meu pare no és gens fàcil, perquè amb artistes com ell, es té sempre la impressió d'haver passat al seu costat i d'haver ignorat o perdut el millor. Per la seva banda, la meua mare sempre va ser la seva primera espectadora i el seu millor suport artístic. A ella també li agradava de riure i havia rigut molt escoltant la primera lectura de les seves obres. Si les veiéssiu, segur que riuríeu tant

1 PARE I FILL SOTA LA MIRADA DE MIQUEL ARNAUDIES. 2 AMB EN JORDI BARRE I 3 AMB EN PERE VERDAGUER

com ella, quan escoltava les seves fòrmules tan divertides i els seus acudits, dels quals Pere Guisset tenia el secret.

Segons Pere Verdaguer, *Pere Guisset va començar molt jove com a actor a la companyia "Artistes Amateurs Cérétans". Va conèixer Gustau Violet i va treballar amb ell, perquè havia creat la companyia Els Ferriolets, anterior al Grup Fontfreda. Pere Guisset va escriure una obra dramàtica per aquest Grup. Recordem "Hem de casar en Batista", una comèdia de fina psicologia, estrenada el 1974. Recordem també "Allà dalt" i "Muntanyes Regalades". Pere Guisset, entrava en el teatre compromès propi d'aquells anys. De la primera època citem els sainets més coneguts, entre els quals "La gossa d'en Pepet", editada pels Amics del Correu de Ceret i també "L'amo del temps", "Quim l'americà", "La curandera", "La tia enamorada", "La cova de les bruixes", "Mal llamp la padrina", etc. Guisset és autor, a més a més, de nombrosos i saborosos poemes amb una llengua pouada dins la parla del Vallespir.*

D'ençà d'uns deu anys amb la nostra associació animem un lloc web a internet on trobareu la descripció de la seva vida, així com de totes les obres de teatre, els contes, els poemes i les seves cançons. L'internet vos en dirà més llarg que no pas jo.

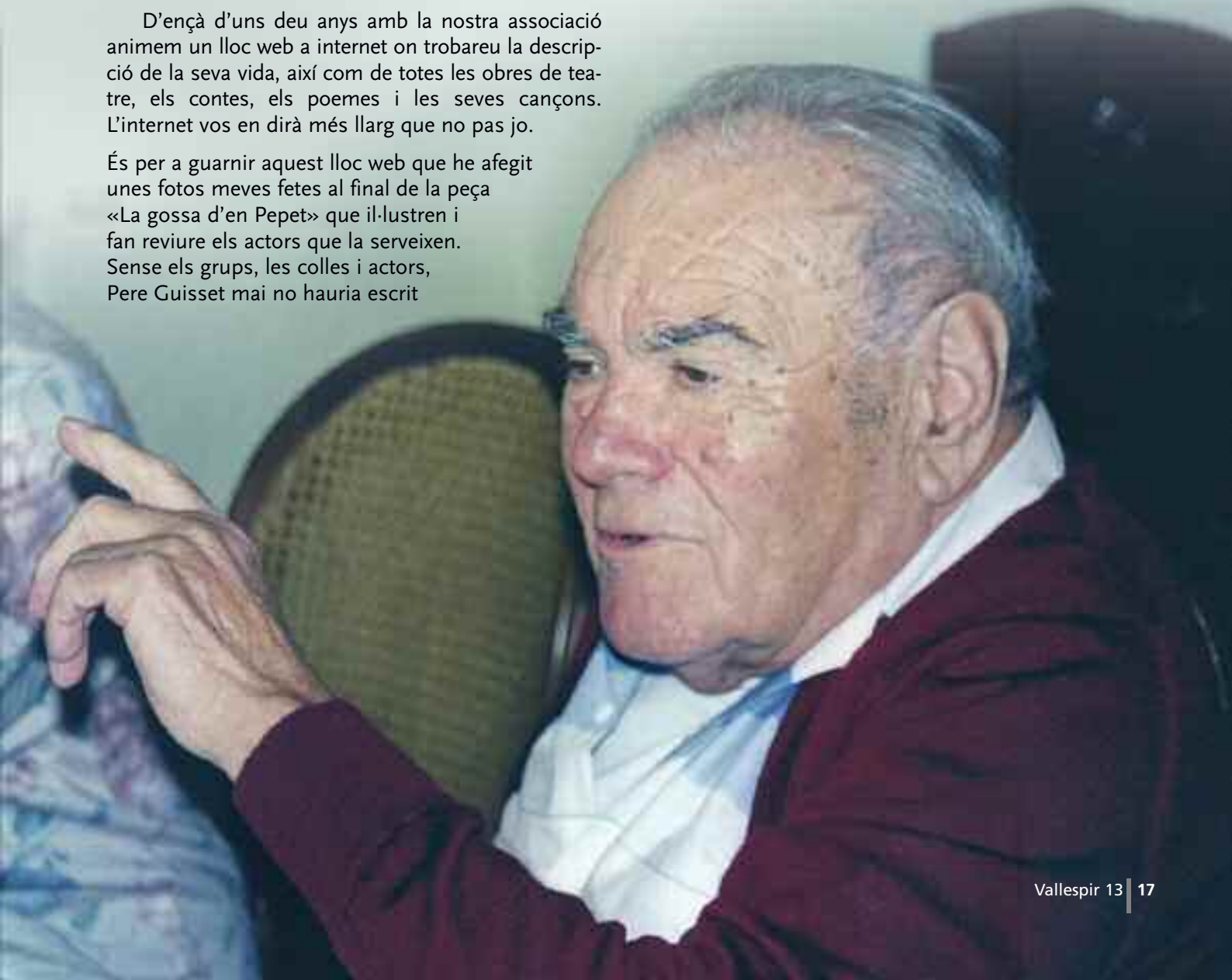
És per a guarnir aquest lloc web que he afegit unes fotos meves fetes al final de la peça «La gossa d'en Pepet» que il·lustren i fan reviure els actors que la serveixen. Sense els grups, les colles i actors, Pere Guisset mai no hauria escrit

la seva obra teatral. Que siguin doncs agraïts tots ells. De primer, el grup Fontfreda de Ceret que la va crear el 1976, i el grup Ultrera que, a la seva terra de l'Albera, n'ha fet una represa. La peça «La gossa d'en Pepet» continua sent molt actual perquè recorda la crisi vitícola i l'atur dels nostres estudiants diplomats que, per desgràcia, des del 1976, data de la seva primera representació, no han evolucionat gaire. Si assistiu a una representació d'aquesta obra, segur que riuríeu molt, i el riure és el millor de l'home.

Per al meu pare, la meua mare, la meua terra i aquesta extensa feina, professors de tota mena, ajudeu-me! Sinó, passeu el vostre camí i «Amics igual» com deia en Pere.

Adéu pare, *adéu Pere!*

PERE GUISET L'ANY 1998

Som i serem

Al voltant del Canigó, un vell pastor,
Una vegada em va dir, i té raó !
Em va dir: a un català d'arrels, sap o ha de saber,
Si el vent que bufa, és tramuntana !
Puntejar més o menys una sardana!
Venerar, dels avis, la faixa i barretina !
Cantar, les muntanyes regalades i la Santa Espina
Tot català és o ha d'ésser,
Enamorat de nostres costums i tradicions !
Saber que pel Nadal, són pessebres i torrons !
Que el dia de Pasques o bé de Pasquetes,
Dintre de cada casa, es fan les bunyetes !
Sap o hauria de saber,
Ballar el ballet Cerdà, si no sap la cascavellada !
Beure al porró o al càntir, a la regalada !
Recebre al cor, alegre sotragada,
Quan a l'aplec, la primera sardana és encetada !
Mes sobretot, tot català d'arrels ha de saber,
Que hem de defensar, hem de lluitar,
Perquè nostra llengua i nostra germanor no es
perdin demà !
Ha de saber que si nostres mans ajuntem,
És cert que " SOM I SEREM " !

Les flors del jardí

Fills i filles d'aquest país
On visqueren els nostres padrins
Aquí, hem nascut i volem viure aquí
Al país, el nostre jardí
Volem parlar com han parlat
Els que aquest jardí han sembrat

Un clavell, una rosa
Dues flors !
Un país, una llengua
Dos amors !
La portem, nostra llengua
Dins el cor;
La parlem, la cantem
Amb fervor.

Com els avis, hi sembrarem
Camps de flors grapats que veurem
Aviat, un matí espellir al jardí
Créixer, borronar i florir
Sembrarem el nostre en demà :
La flor que és nostre català.

Catalanes i catalans
Som i Serem !

ARLES DEL TEC 1947.

PERE I JUJÚ BALLANT DANSES POPULARS AMB EL SEU GRUP DE DANSAIRES

Un diumenge al matí del mes de novembre, l'Alain Piquemal ens acompanya al mas de la seva mare, can Biscaia. Entrem a la banda nova de la casa i saludem el seu fill Guillem i la Camèlia, la seva néta de dos anys. Des del menjador passem una porta i som a la part antiga del mas. L'Alain ens ha avisat: "Ara anireu un segle endarrere". La mare és a la cuina fregint bunyols d'esbergínia. En una cassola grossa couen codonys i pomes a poc a poc. Quina flaire més deliciosa la llenya que crema a la llar de foc a terra! El temps sembla que s'ha aturat, però no la Jeanne que no para de trastejar.

Ara tinc molta feina, pensí que no heu arribat en bon moment.

Ens diu mentre cerca els estris necessaris per cuinar. La deixem fer i aviat ens adonem que la nostra presència no la destorba pas, sinó que s'alegra de rebre'ns. Mentre feineja va responent a les nostres preguntes.

Fa seixanta-un anys que visc a can Biscaia, des que me vaig casar. Tenia vint-i-tres anys. Vam viure aquí amb els meus sogres. El meu home, en Georges, a l'època anava a jornal a llaurar, també feia carbó. A la nit s'havia de llevar a bitllar la carbonera, donar-li menjar, i després me deixava un llit... els llençols venien negres! I mira que el carbó, si és ben fet, no emmascara gaire. Els sogres el portaven a vendre en sacs. Després se va dedicar a la llenya. No era tan pesat. Tot i que la tallaven amb la picassa, l'apilotaven i després la treballaven amb la serra. Jo l'ajudava i la meua sogra me guardava l'Alain.

Abans de casar-vos on vivíeu?

M'estava a Prat Lloser, un mas a dotze quilòmetres al sud de Ceret, cap a les Illes. En Georges me venia a veure a peu des de can Biscaia. Amb el nostre casament, vaig fer un salt avall de sis quilòmetres! D'aquí

encara n'hi ha sis més per arribar a Ceret. Mes som naixida a Montalbà, ara terme dels Banys d'Arles.

La vostra família era de Montalbà?

*El meu pare, Martí Daunís, va venir de Maçanet de Cabrenys, a l'altre costat de la frontera, amb els seus pares i els tres germans, en Jan, l'Angeleta i la Lola. Se van posar de masovers al Molí Serrador, un mas de la muntanya de Montalbà. La meua mare, la Quima Pons, era orfa, pervenia de Verges, de l'Empordà. Abans de casar-se treballava de criada al Mas Trilles del Pont de Reiners. Quan hi havia pas res per se guanyar la vida al mas, les **tatàs** anaven per criades.*

Dotze quilòmetres des de Prat Lloser a Ceret i cinc-cents metres muntanya amunt. Com us arreglàveu per assistir a escola?

Jo baixava amb la meua germana Marie-Louise el dilluns a peu, muntava el dimecres, perquè el dijous era festa, divendres tornava a baixar i dissabte pujava altre cop. A Ceret nos guardava una dona. Al sàller d'escola nos enviava a cercar llenya. La germana petita, la Daniela, que tenia nou anys menys que jo, va voler fer el trajecte cada dia. A l'hivern, arreu era nit i l'esperàvem a mig camí. A mi m'agradava pas l'escola. M'estimava més el bestiar. Hi vaig entrar a set o vuit anys i ja vaig ésser malalta.

Sempre heu criat bestiar?

Compte! Quan jo tenia un any i mig, la meua gent va fer cap a Prat Lloser des del Molí Serrador sense res. En Pannota de Ceret va dir a la mare: "Té donaré fedes velles i faràs un ramat". Quan van néixer els xais, ell se va recompensar amb uns quants xais i nosaltres vam anar muntant el ramat. Se feia així. Vam arribar a seixanta fedes. La mare també va comprar una vaca i en pocs anys ja n'eren sis. Teniem pas cavalls per llaurar, i la meua gent llaurava amb les vaques, les adregaven.

Montserrat Cailà conversa amb....

JEANNE PIQUEMAL
de Can Biscaia

LA JEANNE I L'ALAIN ASSEGUTS DAVANT DEL FOC DE LA CUINA DE CAN BISCAIA

L' Alain ens ha dit que les vostres vaques tenien nom.

Ah, se cal recordar de tot això! Hi havia l'Estela, la Castanya, la Morisca, la Coloma, la Perdiu, la Grisó, ... i al toro li dèiem Morillo. Un dia els caçaires de Ceret passaven per allí i el van cridar: "Toro! Toro!" En Morillo, és clar, hi va anar, i els caçaires pets de fúger van pujar dalt d'un arbre. El toro restava de dessota i van cridar el meu pare: "Martí! Martí! vine que no nos en podem desembarrassar!"

Riem quan sentim això.

Les vaques eren defora?

*Si. Hivern i estiu. Les entràvem fora quan nevava. Si baixava un never havíem de tenir menjar per a tot-hom. Els donàvem herba tres cops al dia. L'herba la conservàvem en un mas vell de més avall, i a l'hivern nos la calia tragar cap a casa sus l'esquena amb el sac-pall. Abans d'arribar trobàvem un reposador, una paret per t'apoiar i reposar un xic. Les vaques nos feien llet, formatges i mantega. Quan vam ser a can Biscaia, duia cada dia deu litres a Ceret, primer a peu, i després amb **mobylette**.*

Heu treballat molt sense perdre mai el contacte amb la natura. La vostra tasca és abnegada però us l'estimeu. Aquí sou feliç.

Ja sem passat la nostra. Mes jo sempre som treballat al mas. Ajudava el meu pare a cuidar-se de la terra, a cavar, a arramassar l'herba... El pare bastia pallers. Cinc en feia. Amb por que se li trenqués la mòlta. Un veí havia utilitzat vern i va quedar enterrat sota la palla. La nostra mòlta era de castanyer. El paller s'ha de saber alçar. El comences ample i el vas fent estret.

A part del bestiar, quines altres feines recordeu al mas?
Conreàvem segle i blat i dúiem la farina al molí de

Reiners amb la mula i dos sacs de cinquanta quilos. El moliner molturava, se'n guardava una part per pagar el treball d'ho fer. La mare passava la farina per un sedàs i d'un band quedava el grut i de l'altre la farina. Cada setmana feia un pa negre d'uns sis o set quilos. Se pedrejava pas. Nos en tallava un gros tall amb mantega i mel. Un dia, era en temps de guerra, en Pallaverda, un traginer que transitava amb els matxos, al veure'ns menjar això, ens va dir: "Si vos cau aquest bocí de pa sul peu, vos l'esclafa!" [riu]. La mare utilitzava el llevat que guardava la setmana abantes. El dia de pastar s'aixecava a quatre hores de matí. La nit abans ja havia apuntat el llevat. El barrejava amb la pasta i voilà! També feia uns pans petits i dedins hi posava nogues. Les tres germanes ja esperàvem cada una el nostre coc. Mare, que n'eren de bons acabats de sortir del forn! Ens regalàvem!

Disposàveu d'aigua quan vau venir a can Biscaia?

A l'aiguera ben segur que no. L'havíem de portar de la font i rentàvem a la bassa. Més tard l'aigua va venir d'una source propera. Els llençols els bullíem amb aigua i amb cendra col·locada sobre un drap exprés perquè no entrés dins la roba.

I me recorda quan van posar el llum a Prat Lloser. Jo tenia cinc anys. Es nostres veïns de L'Arbre Gros belleu van tardar vint anys més, perquè el mas era de les Illes i no de Ceret. Vos rendeu compte? Cada hivern, quan havien de matar el porc i calia més claror, els deixàvem el nostre antic llum de carburo.

Prat Lloser és un mas ben proper de la frontera. Teniu records de la guerra d'Espanya?

De cops vèiem passar refugiats. El pare els deia: "Mireu que aquí ja sou a França!" Tenien gana. Nosaltres fèiem ollada i carai! els en donàvem un plat. Nos com-

praven coses amb sous espanyols, i valien pas res. Recordo un pollet que va néixer sense plomes, i corria dedins. Jo era petita i m'amusava amb ell. Hasta li havia fet un gilet. I aquesta gent volien un pollastre: "Té aquí n'hi ha un!" Cremats! era el meu! La mare els va dir: "No, aquest és de la nina" [torna a riure].

Quan éreu malalts què feieu?

El metge no el vèiem gaire. Nos adobàvem tots sols. La mare sabia senyar. Deia pregàries en català per guarir l'enaigament, la cremadura o el mal de ventre. Mes en temps de guerra la meua gent van agafar la febre tifoide. Jo vaig ser la primera, tenia nou anys, i me vaig guarir arreu. Mes la meua mare, la meua germana, la tatà Angeleta, tothom cap a l'hospital. Jo vaig restar tota sola amb el pare. La mare s'hi va estar tres mesos. Jo no sabia cuinar encara, un dia feia arròs, pobra de tu! hi posava pas aigua! [riu altre cop].

L'aroma dels codonys i les pomes coent al foc és encisadora. Mentre remena la cassola ens parla de la classe de pomes que omplien els arbres de Prat Lloser.

La poma terra, en dèiem així perquè venia d'un color marronós, era molt millor que la poma ciri. La poma verdeguera, verda i roja, era pas dolça però la posàvem amb palla i la menjàvem a l'abril. En fèiem pomes de relleu, eren bones! També teníem cirerers i castanyers.

Les castanyes eren per menjar?

Les donàvem als porcs. En criàvem deu. Cinc per matar a l'any i cinc de petits. I els fèiem sàller al bosc. També teníem marroners i els porcs s'estimaven més menjar les marrones que les castanyes. Mira si en són de gormands!

No us feia ànsia de desplaçar-vos fins a Ceret a peu els dies de festa?

Pensa-te! Quan tenia vint anys, anàvem a les balles des de Prat Lloser. Dues hores a peu per baixar. Ens trobàvem amb els joves dels altres masos i després muntàvem tots a peu. El mateix quan d'aquí partíem al cinema. Passàvem cap al Molinàs, al costat d'un còrrec que baixa de les Feixetes, l'era del Torn i cap a Palol. L'Alain recorda encara quan era la festa de Cotlliure. Primer menjàvem a l'Arbre Gros, nos convidàvem entre veïns, i després pujàvem a les Illes. L'endemà partíem al matí amb un pollastre, o el que teníem, cap a Cotlliure. Hi passàvem la diada fins als focs d'artifici. A nit tornàvem a casa, a peu des de Ceret.

Veiem que deixa les pelalles del menjar en una galleda.

Cal pas gitar res, quan tens bestiar, tot s'ho menja, o va a parar al femer. [Des de la finestra de la cuina ens el senyala al davant de la casa]. Els singlans venien a la nit al femer a musigar, a arrencar els fems, i me feien rabiejar. Jo sallia a la finestra a els escriu a res. Eren cinc o sis, pare, mare, fills i sé pas què. Llamp que els matés! Llavors vaig posar el transistor a la finestra i la gent se'n reia: "Mira els singlans ballen!". Vaig col·locar una ratera amb préssecs de l'hort i un dia en vaig agafar un de petit. El vaig criar dins de la cort. Al veure'l, el peirer que treballava dalt del teulat me va dir: "Ja sàbes que tenes pas dret de tenir un singlar". No el vaig escoltar, mes carai! va arribar el setembre i era el moment de comprar el porc i me calia desembarrassar del singlar. Me vaig sapiguer enginyar! El vaig estabornir, el vaig netejar i au! en vaig fer un bonic rostit. Ben bo que era!

En acabar de parlar, l'Alain i la seva companya, la Caroline, ens conviden a taula. Han preparat una amanida de tomates ben vermelles amb julivert i trossets de pebrot vert, patates al forn, i un rostit de xai, acompanyat dels bunyols d'esbergínia cuits per la Jeanne. Tot ve del mas! Ens hem regalat!

A la tarda la Jeanne ha de conduir els llapins i les gallines. El ramat d'ovelles pastura lliure pels prats de davant del mas. La gossa petita segueix les oques i quan una se li apropa amb males intencions, fuig de pressa. Llavors se'n va a perseguir les fedes i les fa córrer per tot el prat. La gossa és petita i esbojarrada. La Jeanne s'enfada molt amb ella.

El sol ja s'ha amagat darrere la serra que separa can Biscaia de Prat Lloser. Fa més fred. Arriba la seva germana. Nosaltres ens acomiadem amb recança. Fa goig de sentir-les parlar en un català tan genuí. Ja és l'hora de cridar les fedes, com diuen a Ceret, perquè entrin. No és fàcil a la seva edat cuidar-se del ramat, de l'hort i de les altres bèsties, però la Jeanne ho fa com ha fet sempre, ara ajudada pel fill i el nét. Sobre la verdor dels prats i dels boscos, que la tardor aviat pintarà de colors canyella, veiem el Canigó envoltat de bromes. De l'altre costat la vista des del mas abasta la Mediterrània, el baix Vallespir i tota la plana del Rosselló fins a les Corberes.

Terres i gent de PRATS DE MOLLÓ 1

L'aiguat de 1763

per Jean Paul Escudero

Dec a l'admirable curiositat de Raymond Sala el descobriment de les "Notas de actes que se troben a case del Boix ab pergamins". Es tracta de memòries personals dels primers anys del segle XIX, i còpies d'actes notariais molt anteriors, fetes sembla, a la mateixa època. La llengua utilitzada és el català. Un català quasi intacte pel que fa a la gramàtica i al vocabulari però ja afrancesat en l'ortografia. L'espai de què disposem no permet de publicar aquí la integralitat del document per la qual cosa només en presentarem un tast. Les úniques modificacions aportades són les majúscules, la puntuació i els accents, generalment absents en l'original.

De l'observació d'aquest text endevinem una llengua dividida entre forces contradictòries: resistència i dinàmica del català parlat per un cantó, i paral·lelament, decadència de la norma escrita. La influència de l'ortografia francesa salta a la vista en els mots femenins que presenten una e final i s'acaben normalment en a: *passade* (passada), *grandissime* (grandíssima), *tarde* (tarda), *pluje* (pluja), *ville* (vila), etc. L'ús d'algunes

consonants dobles com ara *ff*, *ll*, *nn* o *pp* i la confusió entre *b* i *v*, també revelen l'empremta francesa: *effecte* (efecte), *ville* (vila), *personnes* (persones), *appartenent* (pertanyent); *ribere* i *rivere* (ribera), *arrivà* (arribà)... Tot i això, el text segueix la història general de la llengua catalana amb canvis morfològics propis d'aquella època i una gran riquesa lexical. L'article masculí *lo* no és sistemàtic i deixa aparèixer l'equivalent *el*, escrit aquí al: *lo blat*, *lo segle*, *al blat de moro*, *al mill*. En la conjugació, el passat simple encara ben viu, comparteix el seu espai amb el passat perifràstic: *comensà*, *plogué*, *sen portà*; *ba fugir*, *ba pendrer*, (*s'hi*) *varen negar*... Tot i algunes infiltracions comptades de l'occità o del francès, el lèxic manté la seva catalanitat: *xalades* = *esllavissades de rocs*, *engrossí* = *va créixer*, *quintà* = *camp immediat al mas*, *après* = *després*, *braus* = *toros*, *masade* (*masada*) = *mas i terres d'un pagès*, *riberal* = *terres adjacents d'una ribera*, etc. Entre els mots vinguts del nord destaquem per bonhor (*per sort*) i *ravatje* (*destrossa*), i del castellà, finalment, *terremoto* (*terratrèmol*).

INUNDACIÓ - CROQUIS DE D. SALVADOR GUIXÀ

...” Als 16 8bre 1763 a passade une inondació tant grandíssima en lo terme de Prats ÿ en altres endrets que lo pensar solament ne fa venir llàstima. Comensà a plourer lo die 15 a la tarde mes ab suavitat ÿ lo 16 plogué ab molte rapiditat ÿ ab vent d’orient que enves las tres hores de tarde, fos la pluje o algun terremoto, se féu a la montanya de Canigó unes xalades tant grandes, portant tant gran copiositat de rochs que la ribere de la Persigole engrossí en tante manere que personnes nades no abian vist ny sentit a dir als vells de aber passade tant gran inundatió abent portat tant de dany com a portat. Lo primer que [...] ressentit l’effecte de dite inundatió fou Guillem Vidal que ly ba foradar la case del pla de la Moline. Sen lin ba portar tots los prats que ÿ tenie ÿ la més gran partide dels quintans ÿ inseguidament prengué tres grossos prats del Sayol ÿ dos den Joseph Aspar masober de las cases ÿ un de Joan Aspar ÿ lo molí de dit Joan Aspar ab tot lo que ÿ abie dedins, un prat lo mes gros de la masade anomenade del Majoral apartenente als pobills St Germà ÿ tots los prats de Salvador Roda [al?] dit Paricas ÿ de Geronim Cadequés ÿ Frances Guisset, sen lin ba portar primerament la case ab tots los effectes que ÿ abie dedins, dues criatures que si baren negar, dos prats que se lin ba portar ÿ un quintanet que tenie prop la sue case. Aprés sen portà une case appartenente a la successió de Martí ab tres personnes que la habitaven, tot lo que ÿ tenian bestiar ÿ effets és a dir quatre o cinq bèsties grosses, bacas o braus ÿ tot lo bestiar de llane que dits habitants de dite case anomenats Vilallongues tenian, que la abian barrejat ab lo de Miquel Delos ÿ tenint-las en la cort de la case de Guisset, la rivere o englotí tot inseguidament... inondà tots los prats de la masade de las Carosas ÿ lo molí ab quatre personnes que si ba[n] negar ÿ tots llurs effectes que tenian dits moline[r]s anomenats Miquel Nou ÿ Theresa Nou sa muller, ÿ Thomas Nou germà de dit Miquel ÿ une fille de dit Miquel ÿ lo fill uniq que tenie, per bonhor ba fugi a la case de las Carosas ÿ és restat sol unich de exa familie ÿ los parents de la sua mare, de Ribelles, se lo an replagat. Aprés ba pendrer la més gran partide dels prats de Joseph Xatart dit Masplà ÿ dels hereters de Galderich Anglade. També sen a portat une gran partide de prat de la masade del Llandrich, de aquí avall no a dextat a penas prats ni ningune propietat que tocàs la ribere. A la ville sen [ha?] portat tres molins [...] un molí fariner appartenent a dom Joan Guanter, ÿ dos persones de la Clapere negades. La ribere de la Figuerie també feu molt ravatje. Sen a portats casi tots los prats de dit riberal ÿ lo molí den Alis. La ribere de Vanat a fet lo mateix, sen a portat la més gran partide dels prats de Miquel Deltrull, negade une germane sue ÿ sinch cases de petits particulars de dit veynat de Vanat ÿ tots los prats den Coste al Tech, ÿ lo cimiteri ÿ tot lo devant de la iglésia. Per lo dany que e explicat se pot comprendre [...] que a portat del Tech en avall.” Nota al marge de la pàgina: “Entre los grans que sen portà dit aiguat ÿ padragades que sen portaren une grand partide de la recolte, lo blat arrivà que a Olot ne pagaven 27 pacetes [...] ÿ assí a Rosselló arrivà a quatre francs la mesure. Lo segle a 3 # la mesure, al blat de moro a 3 # [...] la mesure, al fajol a 7 rals la mesure, al mill a 2 # [...] la mesure.”

Exposició:

«UNA ARCÀDIA CATALANA»

ARISTIDES MALLOL, JOSEP SEBASTIÀ PONS I HENRI FRÈRE

Al Museu d'Art Modern de Ceret

per Nathalie Gallissot

ARISTIDES MALLOL (1871-1944)

El gran escultor Aristides Mallol va néixer a Banyuls de la Marenda però, als vint anys, va deixar la seva estimada Mediterrània per anar-se'n cap a París, capital de l'art, en aquella fi de segle dinou. Guardarà però, durant tota la seva vida un lligam molt fort amb la seva terra, on tornarà cada hivern per a treballar al seu mas situat enmig dels camps. Allà és on dibuixa, acull els seus models i conversa amb alguns amics propers. Durant els anys 1920, l'escultor realitza els monuments als morts de quatre viles de Catalunya del Nord: Ceret, Port Vendres, Elna i Banyuls de la Marenda. Al setembre de 1939, Mallol es retira totalment a Banyuls. Amb Dina Vierny com a model, treballa en la seva darrera escultura emblemàtica amb un títol, sens dubte, significatiu i alhora testamentari, *L'Harmonia*, obra que restarà inacabada.

JOSEP SEBASTIÀ PONS (1886-1962)

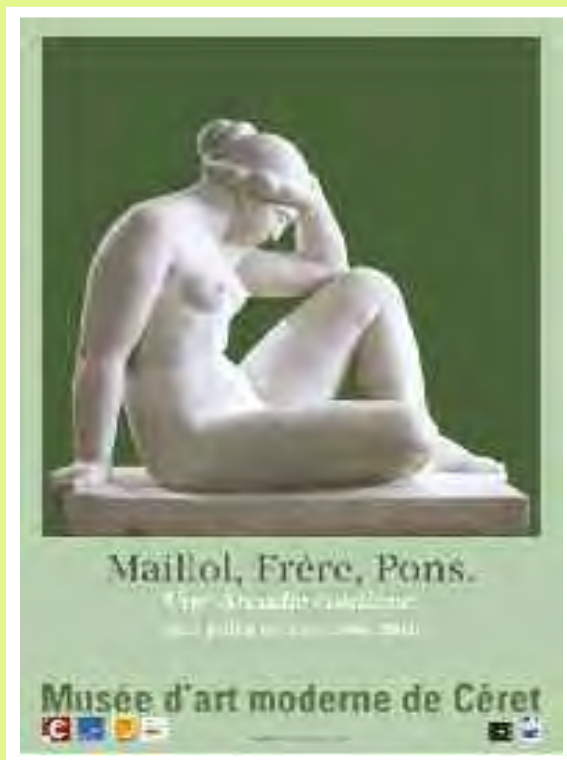
Josep Sebastià Pons, nat el 5 de novembre de 1886 a Illa de Tet (Riberal), és un gran poeta nord-català ben conegut. Pons va esdevenir un gran amic de Mallol, i serà a l'origen de la trobada entre l'escultor i Henri Frère. L'obra poètica de Pons és una oda a la natura catalana. *Concert d'été*, el seu llibre de records, escrit en francès, serà il·lustrat amb la tècnica de fustes gravades per Aristides Mallol, així com també a Cantilena

HENRI FRÈRE (1908-1986)

Henri Frère va néixer el 1908 a Sant Genis de Fontanes, a la falda de l'Albera, és un jove artista que esdevindrà professor a Perpinyà. Apassionat d'art, va conèixer Mallol l'any 1928, i li va professar espontàniament una gran admiració i una amistat profunda.

Escultor i dibuixant, també, Henri Frère va escoltar amb passió els consells de Mallol i va compartir amb ell molts moments d'amistat, nodrits de llur amor comú per la natura catalana. El 1956 es publicà *Conversations de Maillol*, un llibre de records escrit per Henri Frère, que va fer nombroses fotografies de Mallol treballant als seus tallers de Banyuls de la Marenda o de Marly-le-Roi, prop de Paris.

L'exposició del Museu d'Art Modern de Ceret és un homenatge a Mallol, del qual l'obra inspirada de classicisme indica també la via cap a l'escultura moderna. L'exposició posa en relleu l'amistat i la connivència artística profunda entre aquests tres homes, enamorats d'art i de poesia, inspirats tots ells per la natura catalana que comparen sovint amb una Grècia inspiradora i mitificada. Durant els anys 30, l'entorn artístic nord-català dels pintors Etienne Terrus, Louis Bausil, dels artistes i col·leccionistes George-Daniel de Mon-freid, Gustave Fayet, dels escultors Gustau Violet i Manolo Hugué van contribuir a fer revivre la Catalunya artística que s'obria a la modernitat.

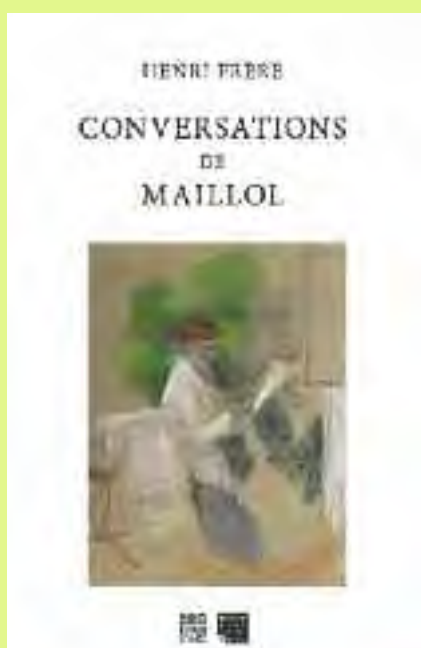
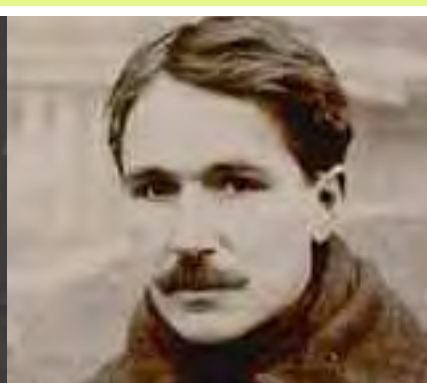
HENRI FRÈRE EL 1933

ARISTIDES MAILLOL EL 1925

JOSEP SEBASTIÀ PONS EL 1925

VINT ANYS DE CONCERTS DE “MARE NOSTRUM MUSICAE”

per Jean-Michel Kobus

Amb motiu dels vint anys de “Mare Nostrum Musicae”,
Francesc Ragot, el director artístic, instal·lat a Ceret, va optar per reservar
una part dels concerts de la temporada 2015-2016 als compositors catalans.

Al llarg de la seva història, “Mare Nostrum Musicae”
representa un vincle musical entre ambdues Catalunyaes.

Ha rebut el recolzament del Departament dels Pirineus Orientals i de la Generalitat de Catalunya
per a les accions desenvolupades en l'espai transfronterer.

Les dues institucions han patrocinat els concerts de la temporada,
especialment el concert celebrat a Cadaqués que va reunir alguns artistes fundadors
amb la soprano Chantal Botanch.

La temporada s'ha acabat amb un recordatori en “Homenatge als compositors catalans del segle XX”.

Des del principi de “Mare Nostrum Musicae”, a tots els concerts i en tots els països, sempre s'ha interpretat, una o dues obres d'un compositor català. El 2006 i el 2013 a Xangai i davant de 2.000 persones, el “Cant dels Ocells” fou cantat en català pel cor xinès de la catedral, sota la direcció de Francesc Ragot.

Per la temporada dels vint anys, Francesc Ragot volia anar més lluny com a ambaixador de la música catalana. Amb aquesta intenció, va preparar diferents formacions de “Mare Nostrum Musicae”, per uns concerts en els quals almenys la meitat dels programes fos dedicada a obres de compositors catalans del segle XX.

Els grans mestres, Albeniz i Granados, havien de formar part de la llista de compositors, però també els músics de “Mare Nostrum Musicae” han tingut el plaer d'interpretar obres d'Eduard Toldrà, Enric Morera, Enric i Pau Casals, Xavier Montsalvatge, Xavier Turull, Ricard Lamote de Grignon, entre d'altres. Els músics van descobrir algunes obres que no havien sentit mai, i que van tenir molt èxit. Les institucions van donar suport a la iniciativa i es van fer uns concerts “Homenatge als compositors catalans del

segle XX”: quatre al Vallespir a tres poblacions associades al projecte (Ceret, Sant Joan de Pla de Corts i el Voló), i dos a Girona, a Cadaqués i a Santa Cristina d'Aro, i un concert al teatre de l'Arxipèlag de Perpinyà.

El Quartet “Mare Nostrum Musicae” va obrir el cicle a Ceret a l'octubre de 2015 amb obres catalanes que entraran en el seu repertori i en particular que seran interpretades durant la seva quarta gira a la Xina el 2017.

El febrer de 2016, un concert, va reunir sis músics i la soprano Ulrike van Cotthem. Per l'ocasió, Francesc Ragot va proposar un programa brillant posant al davant de l'escenari cada un dels músics en posició de solista acompanyat de la formació.

El “Trio romàntic” (piano, violí i violoncel) va ser sol·licitat pel concert de Sant Joan de Pla de Corts al juny i el de Santa Cristina d'Aro al setembre. Al piano, Gennady Dzyubenko, el director artístic del Festival Albéniz de Camprodon, va interpretar les obres del mestre ...

Al juliol el concert del Voló, va reunir el “Trio de baixes” (dos violoncels i contrabaix) i la soprano Ulrike van Cotthem. El concert tingué lloc a l'aire lliure, a l'entorn de

la font “Clémentine” dels Banys: acústica perfecta i experiència reeixida.

Per a la temporada dels vint anys, la cita de Cadaqués va ser de particular relleu. Aquest concert va tenir lloc al maig. Francesc Ragot va reunir al voltant de Chantal Botanch un quintet..

Aquest concert va ser una oportunitat per reunir els socis i fer venir des del Vallespir, els membres d’”Amics de Mare Nostrum Musicae”, l’associació que dóna suport a l’acció de Francesc Ragot i realitza la gestió del projecte amb “Musicat”, l’Associació Professional de Músics de Catalunya.

La cita dels vint anys és acabada, però “Mare Nostrum Musicae” compta en el seu repertori moltes obres per fer irradiar a altres llocs aquesta música poc coneguda.

ELS MUSICS PATICIPANTS:

Stéphanie Boutonnier (violí)
Frédéric Descargues (violí)
Pierfrancesco Fiordaliso (violí)
Eszter Schutz (violí i viola)
Jesus Lira (violí i alto)
Fanny Kobus (viola)
Divna Delmas i Francesc Ragot (violoncel)
Claude Delmas (contrabaix)
Gennady Dzyubenko (piano)
Ambre Vuillermoz (acordió)
Chantal Botanch i Ulrike van Cotthem (sopranos).

Entitats patrocinadores:

- Consell Departamental dels Pirineus Orientals
- Generalitat de Catalunya - Casa de Perpinyà.
- Ciutat de Ceret, El Voló i St Joan de Pla de Corts
- Banque Populaire du Sud.

Amb l'ajuda de:

Ajuntament de Cadaqués,
Ajuntament de de Santa Cristina d'Aro
Associació “Camerata dels Pirineus”.
Gestió: associació “Les Amis de Mare Nostrum Musicae”
i MUSICAT (associació professional de músics de Catalunya).

Breu resum històric de

MARE NOSTRUM MUSICAE

El maig de 1995, quatre joves solistes de l’Orquestra de l’Empordà van ser contractats per acompanyar la soprano catalana Chantal Botanch en un concert a l’església de Santa Maria de Cadaqués. Per aquella ocasió, van haver de trobar un nom al quartet improvisat i van escollir “Mare Nostrum Musicae”. Arran d’aquest concert, Georges Cayla, el director artístic del Festival “Côté Cour” d’Ais de Provença, es va interessar a la formació i la va convidar a participar-hi quatre anys consecutius. Així, el nom “Mare Nostrum Musicae” va quedar consolidat. Francesc Ragot va ser designat com a representant del grup i avui continua sent-ne el director artístic. Sota la seva direcció, d’altres professionals que viuen a banda i banda de l’Albera s’han unit als fundadors.

Actualment, “Mare Nostrum Musicae” pot proposar diferents tipus de formació, des de duets fins a una orquestra de cambra, passant per formacions clàssiques i atípiques com el famós octet de baixes “Tutti Bassi”. Aquestes formacions ofereixen un repertori variat i eclèctic, i col·laboren amb músics i cantants de renom.

“Mare Nostrum Musicae” ha esdevingut un segell de qualitat. Els seus músics han estat convidats a festivals i concerts a França, Catalunya, Espanya, Portugal, Itàlia, Anglaterra, Egipte, Argentina, Xina i Japó.

“Mare Nostrum Musicae” participa a la vida cultural local mitjançant el seu compromís i les seves col·laboracions amb entitats musicals: els cors del Rosselló, Cor de Cambra de Perpinyà, Madrigalis, Osmosis, Serenata, Tutti Canti, i també el Cor Claudefaula de Girona, el “Orquestra Simfònica de Canet de Rosselló”, de la qual Francesc Ragot n’és el director artístic, la GiOrquestra on els músics de “Mare Nostrum Musicae” ocupen posicions clau a les seccions de cordes.

Llengua corsa: entre dominació i voluntat de ser

per Rumanu Colonna, Universitat de Corti Pasquale Paoli

Avui la llengua corsa es caracteritza des del punt de vista de l'ús social per un doble moviment. Un doble moviment que certament no és pas únic i que s'inscriu en un context mundial i europeu ben conegut on certes forces sociolingüístiques dominen mentre unes minories intenten organitzar conjuntament llur espai social i aconseguir d'assegurar la continuïtat de la llengua. Allò que ens interessa aquí a propòsit de Còrsega fa sobretot referència al vigor i a la perfecta coexistència d'aquests dos moviments, és el que trobem per moltes raons en una situació insular singular.

Així, fins a la Segona Guerra Mundial, *grosso modo*, podem afirmar que el cors és el mitjà d'expressió del poble cors de manera majoritària. La majoria dels intercanvis quotidians es feia amb aquesta llengua, segons una repartició diglòssica « clàssica ». El cors era present en la totes les relacions familiars, entre amics, informals i orals, mentre que el francès, era mobilitzat per l'escola, l'escrit, les relacions públiques... una llengua de poder per excel·lència... Després de la Segona Guerra

Mundial, Còrsega coneixerà les primeres generacions d'infants amb el francès com a llengua materna. Era el resultat, entre altres causes, d'una política de francització intensa que dura d'ençà més d'un segle i que s'ha intensificat durant la primera meitat del segle XX. El pas massiu al francès s'ha anat reforçant fins als nostres dies a tal punt que la transmissió intergeneracional gairebé arriba al 100%, a l'inici de segle, que avui gira entorn del 2% de transmissió de pares a fills. De tal manera que el francès domina actualment tots els intercanvis quotidians a Còrsega i ha penetrat tots els àmbits socials que abans eren atribuïts al cors, segons l'« antiga » repartició funcional.

Aquesta constatació, molt negativa, no reflecteix nogensmenys el conjunt de la situació social relacionada amb la llengua corsa, perquè ha conegut un moviment de revitalització potent a partir dels anys 70, període de grans canvis, a tots els nivells. A mesura que el cors declinava com a pràctica col·lectiva i expressiva del poble cors, paral·lelament, prenia consciència del seu declivi i atribuïa al « dialecte »

l'estatus de «llengua», almenys pel que fa a la representació col·lectiva. Aquest «(re)coneixement» com a «llengua» s'acompanyava d'unes reivindicacions que pretenien fer penetrar el cors dins les esferes de les quals havia estat exclòs i que eren exclusivament reservades al francès. Així, Còrsega coneix durant els anys 1970 una mena de renaixement identitari i se n'aprofita per a desenvolupar una norma ortogràfica original, respectuosa amb les varietats dialectals de l'illa. El cors s'instal·la conjuntament, i de manera molt creativa, en els camps literari, mediàtic, universitari i, en prioritat, en els educatius i escolars.

Prop de 50 anys després de l'inici del renaixement lingüístic i cultural de Còrsega, podem dir que l'antiga repartició funcional que va prevaldre durant segles, i fins els anys 1970, s'ha invertit o almenys s'ha modificat considerablement. En efecte, a mesura que el cors abandonava massivament espais d'ús tradicional, penetrava alhora en els àmbits que eren anteriorment reservats en exclusiva a la llengua dominant. I es pot afirmar sense cap mena de dubte que a certs dominis de l'elaboració lingüística (estandardització, educació, mitjans) el cors ha progressat espectacularment en molt poc temps. Tanmateix, la competència que li fa el francès és considerable, i aquests progressos no poden ocultar la continuïtat de la total dominació d'una llengua sobre l'altra.

En conseqüència, la situació insular actual es caracteritza per la tendència cap al progrés qualitatiu en el domini públic i la disminució quantitativa en el domini privat.

Una presentació de la llengua corsa des del punt de vista social no pot silenciar, a més, el domini de les representacions mentals (opinions sobre la llengua), perquè són essencials. Així, mentre que fins un període relativament recent, va patir d'una manca de prestigi, es beneficia avui d'un sentiment de gran simpatia. De nou, a mesura que la seva pràctica social baixa, (fins al punt d'aparèixer, en les instàncies internacionals com la UNESCO, com una llengua «en perill»), les representacions positives del cors creixen. Una enquesta de 2013, realitzada per la Col·lectivitat Territorial de Còrsega, principal entitat política de l'illa, indicava que el 90% de la població de Còrsega declarava desitjar una societat bilingüe cors-francès.

Pel que fa als polítics insulars —que no han estat mai gaire favorables a la defensa i promoció del cors— cal subratllar dos fets. D'un costat, tenim el vot majoritari de maig 2013 per l'Assemblea de Còrsega, que es mostrava a favor d'un estatut de cooficialitat per al cors al costat del francès. Precisem que aquesta Assemblea no té cap competència en aquesta tema, però des d'un punt de vista

simbòlic i polític, i encara que no representi un progrés jurídic real, aquest vot té una gran importància perquè afirma la voluntat del món polític de sortir de la dominació lingüística, i es posiciona a favor del reconeixement legal del cors. El govern francès sempre ha manifestat categòricament la seva oposició a aquesta idea, amb la voluntat de mantenir el francès com a única llengua de la República (article 2 de la Constitució francesa). El segon fet polític fa referència a l'accés recent (desembre de 2015) de la família

ARTICLE PUBLICAT EL 2 DE JUNY 2016 AL DIARI "CORSE-MATIN"

Poema en llengua corsa extret de:
“A Strada, a vulpi è u banditu”
de Norbert Paganelli, 1977

Calcosa ma micca tuttu

U me paesi hè fattu di petri
Di petri grisgi
È d'acqua di funtana

I casi si toccani
Com'e possu tuccà l'arba è a tarra
Senza pinsà
Ad imbruttammi i mani

Un vechju passa
S'assumidda à missiavu
T'hà calcosa d'iddu
Ma a socu
Iddu ùn hè

I casi si toccani sempri
Ma ùn ci hè più arba
Ancu s'iddu ci ferma
Dui pugna di tarra

Alguna cosa, però no tot

*El meu poble és fet de pedres
De pedres grises
I d'aigua de font*

*Les cases es toquen
Com toco l'herba i la terra
Sense haver
D'embrutar-me les mans*

*Un vell passa
S'assembla a l'avi
Té qualche cosa d'ell
Però sospito que
No és pas ell*

*Les cases sempre es toquen
Però ja no hi ha herba
Ens resta malgrat tot
Dos grapats de terra*

nacionalista al cap de la Col·lectivitat Territorial de Còrsega. Aquesta família política, de caràcter cultural i humanista, té com a objectiu, entre altres aspectes, la cooficialitat de la llengua corsa al costat del francès i la valoració d'una identitat corsa inscrita en un projecte comú dins de França per al futur.

Una vegada més, els notables progressos polítics de la llengua corsa, es confronten al monolingüisme d'estat a França i a la posició d'exclusivitat i de dominació del francès que fan d'aquesta llengua una vertadera religió d'estat. La llengua corsa continua accentuant el doble moviment que anunciàvem: el declivi del seu ús social i una voluntat d'ésser avui inscrita en el paisatge social i polític insular. Potser avui, l'èxit principal de la llengua corsa, més que d'haver esdevingut una «llengua» normal, és el de continuar existint.

FULL DE SUSCRIPCIÓ A LA REVISTA "VALLESPİR"

Editada pel Centre Cultural Català del Vallespir

Nom Cognoms
 Adreça Població
 Codi Postal País

Caixa o Banc Agència
 Adreça Població
 Codi Postal País Telèfon
 Número de compte

Autoritzo a cobrar la subscripció de la revista **Vallespir**, preu anual 10 €, a:
Caisse d'Epargne Languedoc-Roussillon
 Agència 66220, Codi Establiment 13385
 38, Rue Saint Ferréol - 66400 de CERET.

Des de França, al compte del Centre Cultural Català del Vallespir (CCCV),
 N°: 04 4505059 45 09 331

Des de d'altres països d'Europa al compte del CCCV,
 N° IBAN:FR76 1348 5662 2004 4505 0590 445 N° BIC:CEPAFRPP348

Data

Signatura

Fer fotocòpia del full, omplir i enviar a:
 G. Puig-Moreno 2, carrer Pere Camó, 66400, CERET

Trabucaire Editions

2 c/ Joui d'Arnaud
 F-66140- Canet
 tél/fax: 04.68.73.17.66
 Entrepôt: 11 rue Traverse de Pia -BP 4106-
 66043 Perpinyà Cedex
 04.68.61.02.82
 e-mail: trabucaire@wanadoo.fr
 Site internet: www.trabucaire.com

LLINGUA CULTURA PAÍS
ALT EMPORDÀ

C/ Pep Ventura, 8 - 1er, 2a
 17600 FIGUERES

www.omnium.cat/alt-emporda

La Llibreria

C/Perelada 57 - Figueres
www.llibrestext.com

Generalitat de Catalunya
 Casa de Perpinyà

1, Carrer de la Fusteria
 F-66000 PERPINYÀ - França
 Tel. 00 33 468 35 17 14
 Fax 00 33 468 35 29 34
 e-mail: casaperpinya@gencat.net

le
Cheval
 DANS
l'arbre
 —
LIBRAIRIE
 26, Bd Maréchal Joffre
 66400 CÉRET
 tél./fax 04.68.87.68.38

musée
d'art
moderne
Céret

Escolteu-nos al **100.8 FM**
 46, carrer dels Agustins - 66000 PERPINYÀ
 radio@arrels.net

Balzac
éditeur
 09 66 96 34 82

balzac@wanadoo.fr
 Charles-Auguste BERTIN, Balzac, France

www.editeur-balzac.com

Plaça Joan Payrà, 7 - 66000 PERPINYÀ
 Tel: (00 33) 4 68 34 33 74
 e-mail: llibreria-perpinya@gmail.com
www.llibreriacatalana.com

Carrer Cort Reial, 3
 17004 GIRONA
 Tel. 972 211 773

Georges GUISET
 5, rue porte d'Espagne
 66230 PRATS DE MOLLÓ-LA PRESTE
 Tél: 04 68 39 70 40
 Fax 04 68 39 79 16

La Federació

AUCA DE LA SENYERA

Joan Vilamala i Terricabres i Ramon Cuéllar - www.auques.cat

Amb el suport del
Departament de
la Presidència de la
Generalitat de Catalunya

CONSEIL GÉNÉRAL

Senyera de quatre pals,
duen els armoriais.

Quatre barres en vermell,
cinc de color groc rovell.

Faixes a l'horitzontal
si la hisseu amunt, com cal.

Nostra senyera nasqué
del comte Jofre o Guifré.

CERET

I fou un drama molt viu.
La llegenda així ho diu:

EL Pilós està ferit,
la sang brolla del seu pit.

El rei Carles quan ho sap
al seu pavelló fa cap.

Un gest màgic amb els dits
i de cop som engrandits.

SANT JOAN P.

D'aleshores fins ençà
és l'emblema català.

Que als països catalans
ens uneix i ens fa germans.

A Sicília i a Aragó
la tenen per extensió.

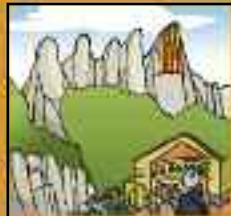
Nostra ensenya catalana,
honorem-la com Déu mana.

ELS BANYS

Guardem-la a la calaixera,
però lluïm-la a la primera.

Com vam fer-ho a Montserrat
deixant el "Gorro" tapat.

O al sant temple d'en Gaudí
on es va veure un matí.

Mil nou-cents setanta-sis
va ser la llum de l'encís.

PRATS DE MOLLÓ

Molts milers de catalans
la portàvem a les mans.

I anàvem amunt i avall,
com ho canta en Maragall.

Quan fa festa la nació
la pengem molts al balcó.

Per Sant Jordi o la Diada
la duu tota la gentada.

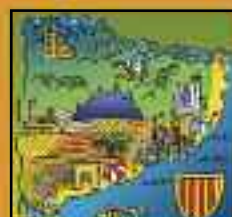
EL VOLÓ

Els castellers, la senyera,
la llueixen per cimera.

Amb la senyera estelada,
somiem la nova albada:

Un país amb llibertat,
una brillant heretat.

Seguim, doncs, tots la senyera!
I endavant, mai endarrere!

REINERS